

Prognoza oddziaływania
na środowisko
Strategii Rozwoju Gminy
Gorzów Śląski
na lata 2025-2030

Gorzów Śląski, styczeń 2026 r.

Zamawiający:

Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim
Ul. Wojska Polskiego 15
43-310 Gorzów Śląski

Wykonawca:

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. z Wrocławia

Zespół autorów:

Kierownik zespołu: mgr inż. Marek Karłowski
mgr inż. Monika Miara-Sawicka

Podpisy autorów Prognozy:

Spis treści

1. Podstawa formalno-prawna.....	4
2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	6
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	11
4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	11
5. Analiza oddziaływania na środowisko.....	13
5.1 Istniejący stan środowiska.....	13
5.1.1. Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne.....	13
5.1.2. Klimat.....	15
5.1.3 Gleby.....	17
5.1.4. Surowce mineralne.....	17
5.1.5. Wody powierzchniowe i podziemne.....	18
5.1.6. Powietrze atmosferyczne.....	24
5.1.7. Klimat akustyczny.....	30
5.1.8. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	30
5.1.9. Gospodarka odpadami.....	31
5.1.10. Obszarowa ochrona przyrody, szata roślin, świat zwierzęcy.....	33
5.1.11. Dziedzictwo kulturowe.....	36
5.3 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	40
5.3.1 Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu.....	40
5.3.2 Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.....	41
5.4 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	42
5.4.1 Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.....	42
5.4.2 Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.....	43
5.5 Charakterystyka planowanych przedsięwzięć.....	44
5.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	59
5.7. Wpływ realizacji założeń Strategii na środowisko w tym działania kompensujące.....	63
5.8. Podsumowanie oddziaływania na środowisko.....	72
5.8.1. Prawdopodobieństwo występowania, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność.....	72
5.8.2. Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.....	73
5.8.3. Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.....	73
5.8.4. Ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać oraz ocena dot. znaczącego oddziaływania na środowisko.....	74
7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.....	75
8. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.....	76
9. Literatura i materiały źródłowe.....	79
10. Spis map i tabel.....	81

1. Podstawa formalno-prawna

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112), zwanej dalej OoŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga m. in. strategia rozwoju, która wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 jest dokumentem strategicznym obejmującym swoim zasięgiem obszar gminy Gorzów Śląski, położonej w województwie opolskim. Z analizy zadań ujętych w Strategii w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z 10 września 2019 roku (...) w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wynika, że realizacja Strategii może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zachodzi zatem konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 ust.2 i art.52 ust.1.i 2 ustawy OoŚ i zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia również:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu, uzgodniła zakres prognozy, pismem nr WOOŚ.411.2.15.2025.MSe, z dnia 24.11.2025r.

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uzgodnił zakres prognozy pismem nr NZ.9022.1.188.2025.JG, z dnia 21.11.2025r.

2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 jest kompleksowym dokumentem z punktu widzenia rozwoju Gminy. Jest to dokument o charakterze strategicznym, nadrzędnym dla szeregu polityki szczebla lokalnego, stanowiący uzupełnienie dokumentów o charakterze planistycznym.

Strategia to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych.

Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze Gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Wokół nich koncentrować się będą działania zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańcom Gminy oraz tworzenia sprzyjających warunków dla dalszego rozwoju.

MISJA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI

Misją Gminy jest tworzenie warunków dla kształtowania wysokiej jakości życia, wysokiego poziomu kapitału społecznego, integracji i solidarności społecznej, wzrostu gospodarczego, dbałości o przestrzeń i środowisko oraz zrównoważony i spójny rozwój Gminy.

Struktura postulatyczna dokumentu opiera się na misji, wizji, celach strategicznych i celach operacyjnych oraz działaniach.

Cel 1. Rozwój lokalnego rynku pracy, gospodarki i przedsiębiorczości

Cel 2. Zwiększenie atrakcyjności funkcji mieszkaniowej oraz usługowej

Cel 3. Integracja społeczna z uwzględnieniem potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Cel 4. Aktywizacja społeczna oraz budowanie więzi lokalnych.

Cel 5. Adaptacja do zmian klimatu, ochrony środowiska.

Cel 6. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Analiza ram oddziaływania na środowisko, jakie przenoszą za sobą ustalenia Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 opierać się będzie na analizie treści zapisów odnoszących się do działań. Stanowią najbardziej szczegółowy opis ram, jakie wytycza projektowany dokument.

TABELA 1 PROJEKTY UJĘTE W STRATEGII ROZWOJU GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2025-2030

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Rozwój lokalnego rynku pracy, gospodarki i przedsiębiorczości.	1. Przygotowanie terenów pod inwestycję gospodarcze, z uwzględnieniem dostępu do układu transportowego oraz aktywna promocja oferty inwestycyjnej gminy.

Cele operacyjne	Kierunki działań
	<ol style="list-style-type: none"> 2. Tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które uwzględniać będą potrzeby rozwoju gospodarczego. 3. Tworzenie i promocja możliwości inwestowania na terenie gminy Gorzów Śląski w rozwój odnawialnych źródeł energii. 4. Wzmocnienie funkcji usługowo-handlowych w przestrzeni Rynku w Gorzowie Śląskim. 5. Wspieranie konkurencyjności sektora rolnego i przetwórstwa. 6. Dostosowanie rozwoju infrastruktury i mediów do oczekiwanego rozwoju gospodarczego na terenie gminy. 7. Wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców gminy w tym osób młodych. 8. wspieranie aktywności zawodowej osób starszych.
<p>2. Zwiększenie atrakcyjności funkcji mieszkaniowej oraz usługowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe jedno i wielorodzinne oraz zagrodowe, z preferencją rozwoju funkcji mieszkaniowych przy zachowaniu zasad dobrego dostępu do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej oraz komunikacji publicznej. 2. Wspieranie rozwoju funkcji usługowej, komplementarnej względem funkcji mieszkaniowej, w tym w zakresie usług medycznych, kultury, rekreacji i sportu. 3. Wzmocnienie atrakcyjności funkcji mieszkaniowych poprzez poprawę dostępu do oferty czasu wolnego, terenów zielonych, terenów rekreacji i wypoczynku. 4. Tworzenie i modernizacja przestrzeni publicznych, wspierających aktywność społeczną oraz rozwój gospodarczy, w tym w ramach działań rewitalizacyjnych. 5. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej oraz wychowania dzieci oraz dostosowanie systemu szkolno-przedszkolnego do zmian demograficznych. 6. Rozwój i profilowanie oferty kulturalnej dla różnych grup wiekowych. 7. Zwiększenie dostępności i zasięgu szerokopasmowego internetu. 8. Modernizacji dróg i chodników z naciskiem na bezpieczeństwo pieszych. 9. Rozwój dróg dla rowerów. 10. Rozwój połączeń komunikacji zbiorowej oraz integracja rozkładów jazdy z potrzebami mieszkańców.

Cele operacyjne	Kierunki działań
3. Integracja społeczna z uwzględnieniem potrzeb starzejącego się społeczeństwa.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury społecznej oraz systemu pomocy społecznej, dedykowanych aktywności i integracji społecznej, w tym utworzenie domu dziennego pobytu dla seniorów. 2. Rozwój usług dedykowanych osobom starszym i potrzebującym wsparcia, w tym usług opiekuńczych, usług asystenta osób niepełnosprawnych oraz usług opieki wytchnieniowej. 3. Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów społecznych, w tym poprzez rozwijanie systemu wsparcia rodzin. 4. Wspieranie działań mających na celu rozwój społecznej odpowiedzialności i samopomocy za , np. w ramach pomocy sąsiedzkiej. 5. Poprawa standardów dostępności publicznych, likwidowanie istniejących barier architektonicznych, organizacyjnych, społecznych, ograniczających dostęp do usług i przestrzeni gminy. 6. Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów.
4. Aktywizacja społeczna oraz budowanie więzi lokalnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie roli lokalnych organizacji pozarządowych, liderów społecznych, sołectw w kreowanie oferty dedykowanej mieszkańcom gminy. 2. Integrowanie mieszkańców oraz wspólnot lokalnych i sąsiedzkich oraz zwiększenie roli mieszkańców w kreowaniu rozwoju gminy, w tym poprzez wspieranie inicjatyw oddolnych. 3. Kształtowanie lokalnych przestrzeni publicznych oraz miejsc spotkań, , sprzyjających integracji i budowaniu tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe. 4. Realizacja kampanii i działań promujących walory gminy i sukcesy jej mieszkańców. 5. Realizacja projektów edukacyjnych i ekologicznych angażujących mieszkańców w działania na rzecz środowiska i estetyki przestrzeni oraz na rzecz dziedzictwa kulturowego. 6. Zachowanie dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez nadanie im nowych funkcji społecznych i gospodarczych. 7. Wzmocnienie roli sportu oraz kultury w realizacji działań dedykowanych aktywności i integracji społecznej.
5. Adaptacja do zmian klimatu, ochrony środowiska	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz czynna i bierna ochrona przyrody, w tym zachowanie drożności i spójności korytarzy ekologicznych. 2. Wspieranie działań na rzecz utrzymania w możliwie w niezmiennym kształcie jakości krajobrazu, jak też materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych. 3. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, zapewniającej ochronę zasobów wodnych i przyrodniczych. 4. Podejmowanie działań przeciwdziałających skutkom suszy, w tym działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej.

Cele operacyjne	Kierunki działań
	<ol style="list-style-type: none"> 5. Dążenie do osiągnięcia celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych. 6. Rozbudowa systemu kanalizacji oraz budowa oczyszczalni ścieków. 7. Modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę. 8. Wspieranie zrównoważonego rolnictwa oraz ochrona zasobów glebowych. 9. Termomodernizacje i wykorzystanie OZE w gminnych instytucjach publicznych i jednostkach gminnych oraz wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności obiektów publicznych i komunalnych. 10. Wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne. 11. Prowadzenie gospodarki odpadami na terenie gminy Gorzów Śląski, zgodnie z założeniami Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego, w ramach Północnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w tym rozbudowa PSZOK. 12. Prowadzenie edukacji ekologicznej. 13. Aktualizacja programu ochrony środowiska.
6. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym związanej z zaopatrzeniem w wodę i energię, zapewniającej bezpieczeństwo dostaw dla mieszkańców, usług komunalnych i gospodarki. 2. Planowanie i organizacja systemów ostrzegania, ewakuacji i schronienia oraz szkolenie ludności w zakresie samoobrony i postępowania w sytuacjach kryzysowych, 3. Tworzenie i utrzymywanie rezerw sprzętu (np. do akcji ratunkowych, ochrony indywidualnej). 4. Wspieranie zdolności bojowych OSP z terenu gminy. 5. Reagowanie na zagrożenia, w tym klęski żywiołowe i wypadki, we współpracy z powiatem i wojewodą, zapewniając pomoc poszkodowanym i wspierając społeczną odporność. 6. Dostosowanie infrastruktury (miejsc doraźnego schronienia) i edukacja mieszkańców na rzecz poprawy zdolności do samodzielnej ochrony i reagowania na zagrożenia. 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, korzystających z przestrzeni i miejsc publicznych. 8. Koordynowanie działań w zakresie zarządzania kryzysowego oraz doskonalenie komunikacji społecznej w sytuacjach zagrożeń i kryzysów, celem szybkiego i skutecznego reagowania na sytuacje kryzysowe 9. Doskonalenie odporności systemów informacyjnych i świadczonych usług publicznych w zakresie cyberbezpieczeństwa.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 jest kompleksowym dokumentem, który określa cele i działania rozwoju społeczności gminy Gorzów Śląski.

Na szczeblu lokalnym najważniejszym dokumentem kształtowania zagospodarowania przestrzennego jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski. Obecnie obowiązuje Uchwała nr XXXIII/252/2021 w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazuje cele polityki przestrzennej, umożliwiającą aktywizację społeczno-gospodarczą miasta i gminy z uwzględnieniem:

- ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury,
- walorów architektonicznych i krajobrazowych,
- wymogów ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych,
- wymogów ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dobra kultury współczesnej,
- wymogów ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeb osób niepełnosprawnych,
- walorów ekonomicznych przestrzeni,
- prawa własności,
- potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa, - potrzeb interesu publicznego.

Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 wpisuje się w założenia dokumentów ponadlokalnych i regionalnych, uwzględnia uwarunkowania rozwojowe, wyzwania oraz kierunki i działania wynikające z dokumentu „Strategia rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030”. Dokument ten stanowi element systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach, a jego treść uwzględnia dokumenty wyższego rzędu, zarówno unijne, jak i krajowe. Odnosi się zarówno do obszaru polityki społecznej, gospodarczej, jak i przestrzennej oraz ich kompatybilności. Zakłada m.in.: harmonijny rozwój przestrzeni gminnej wpływający na poprawę jakości życia mieszkańców i ochronę środowiska, integrację polityki rozwoju przestrzennego z celami zrównoważonego rozwoju gminy. Inwestycje w drogi, infrastrukturę bezpieczeństwa publicznego, zachowanie terenów zielonych i bioróżnorodności.

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Zgodnie z artykułem 52 ust. 1 ustawy OOS informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 obejmuje zestaw celów oraz przyporządkowane do nich działania. Analizując oddziaływania na środowisko dokonano przeglądu działań, czyli najbardziej szczegółowych zapisów dokumentu. Należy przy tym podkreślić, że przedmiotowa Strategia co do zasady jest dokumentem o dużym stopniu ogólności. Nie zawiera informacji nt. sposobu wdrażania działań, zastosowanych metod, etc. Nie wskazuje przy tym lokalizacji większości działań.

Ocenę oddziaływania przeprowadzono zgodnie z artykułem 51 ust. 2 ustawy OOS. W prognozie zawarto wszystkie elementy, jakie powinna zawierać wg Ustawodawcy.

Kluczowym elementem Prognozy jest odpowiedź na pytanie: czy projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko?

Poszczególne działania ujęte w Strategii przeanalizowano pod kątem wpływu i oddziaływania na „ustawowe” elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Dokonano analizy prawdopodobieństwa występowania oddziaływań na środowisko, czas trwania, zasięg, częstotliwości, odwracalność, a także prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych i prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Oceniono stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć, a także powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach. Dokonano analizy przydatności w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Oceniono powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.

Każdy z kierunków działań oceniany został pod kątem występowania oddziaływań bezpośrednich, np. wynikających z charakteru prac inwestycyjnych, jak również oddziaływań pośrednich – długoterminowych, wynikających z charakteru danego przedsięwzięcia.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

System monitoringu postanowień Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 zaprezentowany został w rozdziale pod tytułem 10.1. Zasady wdrażania i monitoringu. W tym rozdziale przedstawiono między innymi zasady prowadzenia monitoringu. Monitorowanie polegać będzie m.in. na zbieraniu informacji

i analizowaniu poziomu zbieżności podejmowanych działań z określonymi w Strategii kierunkami. Uzupełnieniem monitoringu będzie analiza wskaźnikowa, odnosząca się do wyzwań rozwoju. Monitoring będzie dokonywany co dwa lata. ¹

W treści dokumentu przedstawiono przy tym szeroki zakres wskaźników, które odpowiadają celom operacyjnym i większości działań. Szeroka lista wskaźników produktowych umożliwia śledzenie postępów realizacji założeń Strategii. Z uwagi na to, że w Strategii ujęto również cele i działania odpowiadające wymiarowi środowiskowemu, możliwe jest śledzenie skali interwencji realizowanych na rzecz ochrony środowiska. W odniesieniu do poszczególnych celów i działań w treści dokumentu zaprezentowano również listę wskaźników rezultatu.

Ponadto monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko, będzie polegać na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska takich jak:

- monitoring jakości powietrza,
- monitoring stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- monitoring klimatu akustycznego,
- monitoring gleby,
- monitoring pól elektromagnetycznych,

Dodatkowo monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko można realizować w ramach indywidualnych zamówień, w zakresie monitoringu środowiska prowadzonego w oparciu o wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć wymienionych w Strategii. W uzasadnionych przypadkach polegać będzie również na kontroli i ocenie stan zgodności wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną, zgodnie z ustaleniami Strategii.

¹ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

5. Analiza oddziaływania na środowisko

5.1 Istniejący stan środowiska

5.1.1. Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne^{2,3,4}

Gmina Gorzów Śląski jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim na pograniczu z województwem łódzkim. Sąsiaduje z następującymi gminami: Praszka, Olesno, Radłów, Byczyna, Kluczbork (województwo opolskie) oraz Skomlin i Łubnice (województwo łódzkie). Granice: północna, południowa i zachodnia są granicami sztucznymi, natomiast granica wschodnia gminy przebiega wzdłuż rzeki Proсны.

Powierzchnia Gminy Gorzów Śląski wynosi 154,12 km², z czego 18,68 km² położonych jest w granicach administracyjnych miasta Gorzów Śląski.

Gminę zamieszkuje 6728 mieszkańców (dane na 2024r.). Układ osadniczy tworzy 14 sołectw: Budzów(156 mieszkańców), Dębina(188 mieszkańców), Goła(208 mieszkańców), Jamy(338 mieszkańców), Jastrzygowice(318), Kobyła Góra(79), Kozłowice(647), Krzyżanowice(221), Nowa Wieś(236 mieszkańców), Pakoszków(108 mieszkańców), Pawłowice(429 mieszkańców), Skrońsko(306mieszkańców), Uszyce(886 mieszkańców) i Zdziechowice(677 mieszkańców). Pod względem funkcjonalno-przestrzennym gmina charakteryzuje się dużym udziałem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Sieć osadnicza skupiona jest głównie przy ciągach komunikacyjnych.

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) gmina miejsko-wiejska Gorzów Śląski umiejscowiona jest w następujących jednostkach: .

- Prowincja: Wyżyny Polskie
- Podprowincja: Wyżyna Śląsko Krakowska
- Makroregion: Wyżyna Woźnicko Wieluńska
- Mezoregion: Wysoczyzna Wieruszowska, Próg Herbski Obniżenie Liswarty, Próg Woźnicki

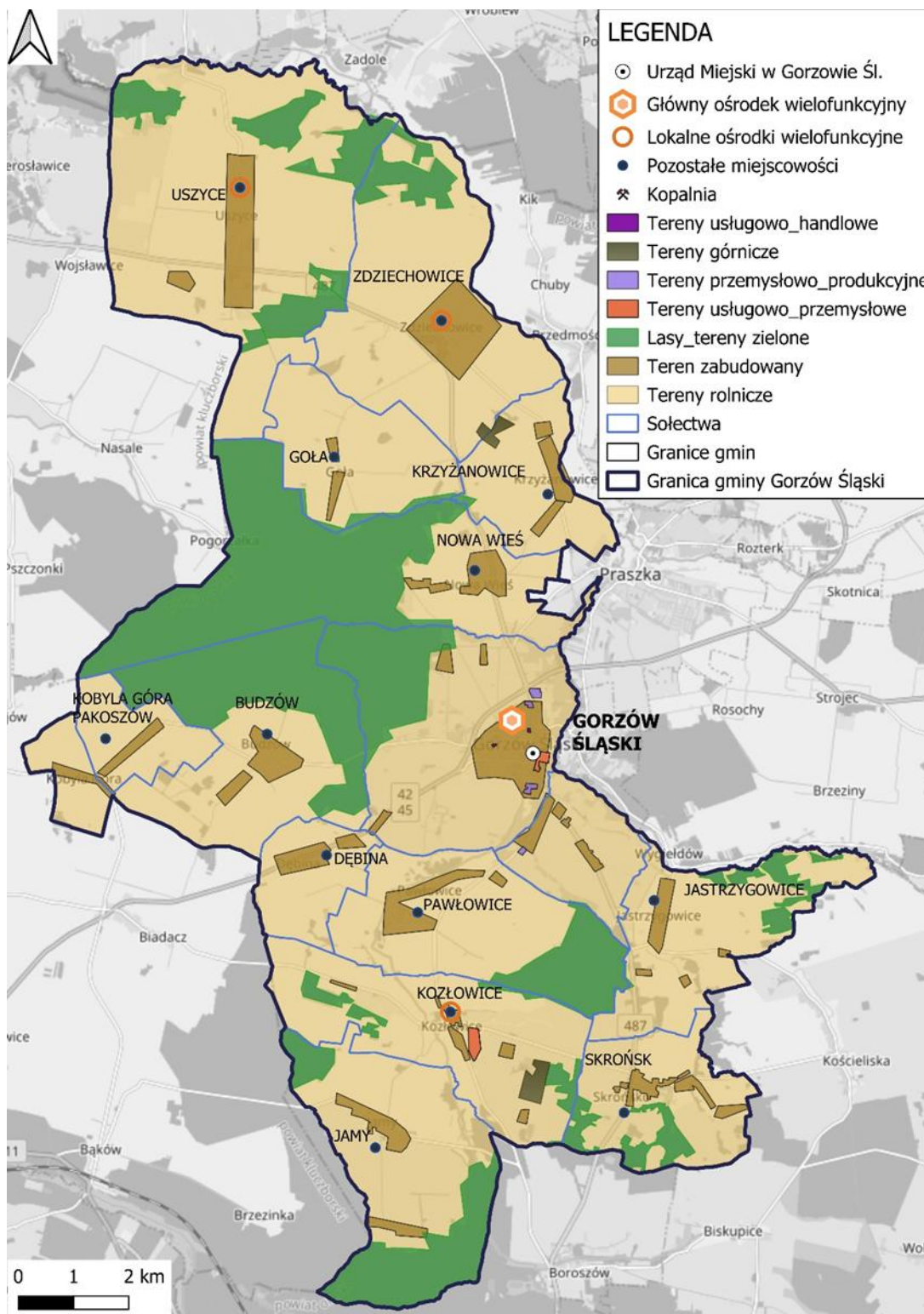
Gmina Gorzów Śląski leży na pograniczu dwóch jednostek geologicznych: monokliny przedsudeckiej i monokliny śląska-krakowskiej. Podłoże geologiczne terenu gminy stanowią utwory jury i trzeciorzędu, które przykryte są od powierzchni zmiennej miąższości warstwą utworów czwartorzędowych zarówno plejstoceńskich i holoceńskich.

² Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

³ Raport o stanie gminy Gorzów Śląski za rok 2024

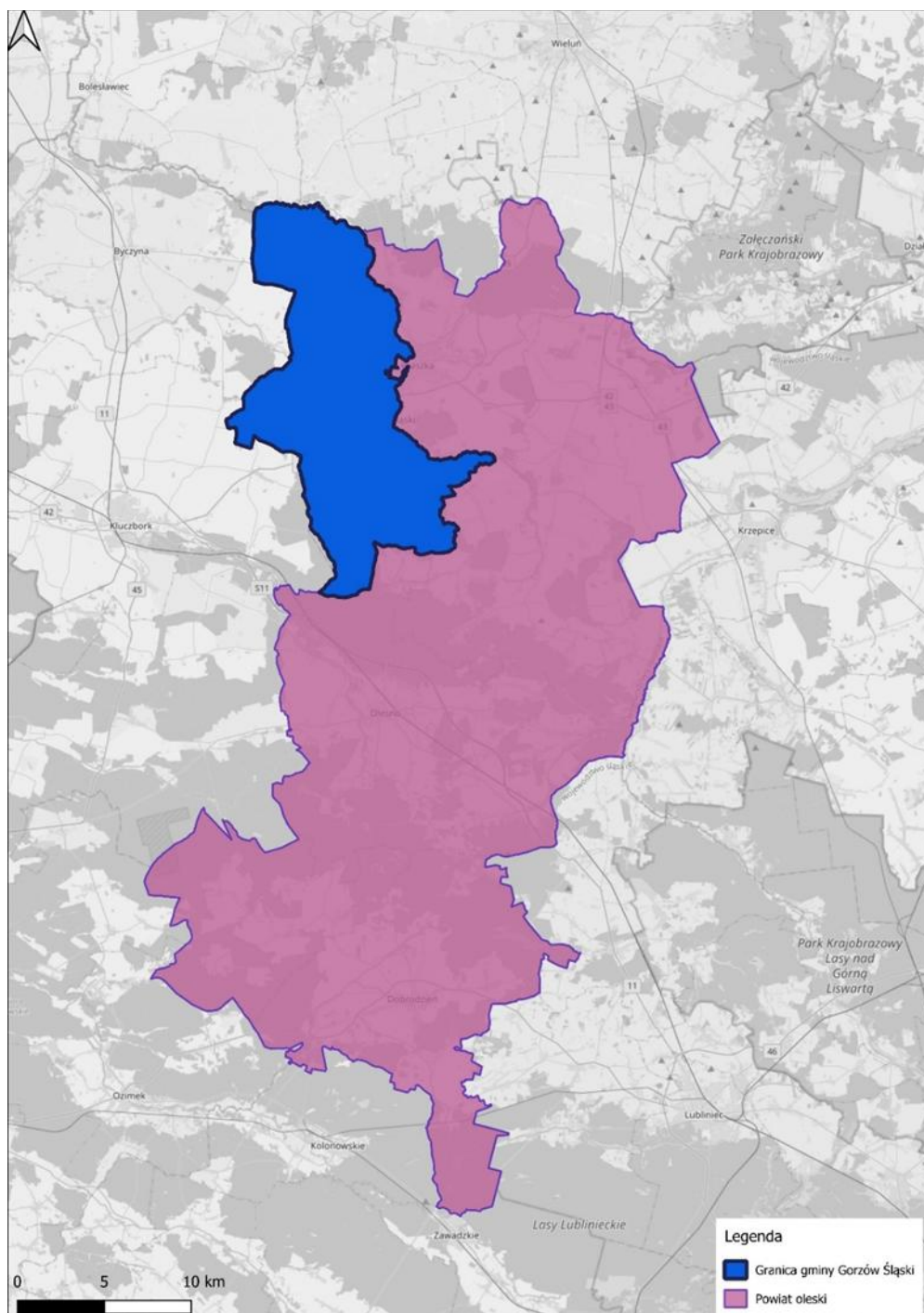
⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski

MAPA NR 1 GMINA GORZÓW ŚLĄSKI UKŁAD OSADNICZY

Źródło: opracowanie własne

MAPA NR 2 POŁOŻENIE GMINY NA TLE POWIATU OLESKIEGO

Źródło: opracowanie własne

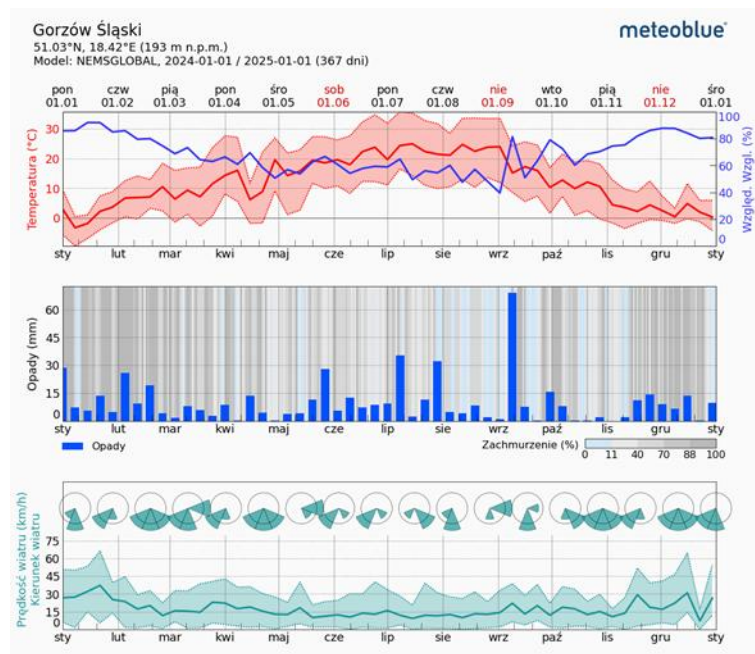
5.1.2. Klimat

W gminie Gorzów Śląski dominuje powietrze polarno-morskie i polarno-kontynentalne, wywołujące dużą dobową i roczną zmienność pogody. Najczęściej występującymi kierunkami wiatrów są wiatr zachodni i południowo-zachodni. Stosunkowo duży udział mają też wiatry z kierunków wschodniego i południowo-wschodniego. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 2,9 m/s. Udział silnych wiatrów o prędkościach większych niż 10 m/s wynosi 4% w roku.

Z ruchami mas powietrza bezpośrednio wiąże się także zachmurzenie, które wynosi 6,6 stopnia przy średniej wartości dla Polski 6,4 (w skali 11-sto stopniowej). Następcznie wynosi średnio w ciągu roku 4–4,2 godziny

na dobę. Temperatura średnioroczna osiąga 7,6-8 °C, najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17,6-17,9 °C), najzimniejszym styczeń (1,5-2,2 °C). Okres wegetacyjny roślin wynosi ok. 220 dni. Niezwykle ważnymi elementami klimatu są wilgotności opady. Wilgotność kształtuje się na poziomie 80%. Opady kształtują się w granicach 650 -700 mm rocznie.⁵

WYKRES 1 ŚREDNIE TEMPERATURY I OPADY WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY GORZÓW ŚLĄSKI

Źródło: www.meteoblue.com

Postępujące w ostatnich latach zmiany klimatu dotyczą przede wszystkim globalnego ocieplenia i natężenia ekstremalnych zjawisk pogodowych. Tendencje te wiążą się z globalnym rozwojem gospodarczym. Istotnym zadaniem jest dostosowanie się do zmian klimatu.

W wyniku oddziaływania ekstremalnych zjawisk pogodowych i klimatycznych na ludzi, ich mienie i środowisko powstają szkody bezpośrednie. Szkody takie dotyczyć mogą utraty zdrowia i życia ludzi, zniszczenia infrastruktury technicznej, utraty zwierząt gospodarskich i plonów lub zniszczenia ekosystemów. Szkody pośrednie są z kolei wynikiem długoterminowych konsekwencji ekstremalnych zjawisk pogodowych i klimatycznych i obejmują obszar znacznie większy od dotkniętego zjawiskiem. Powstają m.in. na skutek utraty zysków przedsiębiorstw spowodowanych kłopotami komunikacyjnymi, zmniejszenia produkcji pociągającej za sobą spadek konkurencyjności wybranych branż czy ograniczenia popytu na rynku dotkniętym zniszczeniami. Największe szkody w Polsce związane są głównie z powodzią.

Problem powodzi i podtopień dotyczy wszystkich sektorów gospodarki, a szczególnie infrastruktury istniejącej na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Obok występujących powodzi znaczące straty w gospodarce powodują również susze oraz silne wiatry i huragany. Najwyższe straty często powodowane są na skutek wystąpienia całego kompleksu zjawisk. W infrastrukturze i leśnictwie straty mogą powstawać w wyniku występowania silnych wiatrów połączonych z opadami deszczu, gradu i wyładowaniami atmosferycznymi, co

⁵ Program Ochrony Środowiska dla gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029

w konsekwencji może prowadzić do podtopień i powodzi. Podobnie w sektorze rolnictwa wysokie straty odnotowano w momencie nałożenia się kilku niekorzystnych zjawisk pogodowych.⁶

Ze względu na znaczące znaczenie sektora rolnego w gospodarce na terenie gminy, do zjawisk istotnych dla rozwoju lokalnego należy zaliczyć deficyt opadów atmosferycznych w stosunku do potrzeb gospodarki wodnej.

5.1.3 Gleby^{7,8}

Według „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski” w strukturze przestrzennej gminy można wyróżnić następujący podział: na część północną, o warunkach glebowych mniej korzystnych dla rozwoju rolnictwa, z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych oraz piaskach słabo glacialnych, piaskach i żwirach, część południową z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych, glinach zwałowych ciężkich oraz glinach i iłach oraz część południowo-wschodnią, z glebami wytworzonymi z piasków gliniastych lekkich i piasków słabo gliniastych na piaskach lekkich i żwirach.

Analiza struktury typologicznej i rodzajowej gleb wskazuje, że na terenie gminy przeważają gleby średnio dobre i dobre, głównie żytńio-ziemniaczanych i żytńich-najstąbszych kompleksów glebowych, wytworzonych na glinach pyłowych ciężkich, średnich i lekkich, wytworzonych na glebach zwałowych, piaskach gliniastych i piaskach pyłowych lekkich, piaskach i żwirach rzecznych. Są to głównie gleby średnie i ciężkie w uprawie, stanowiące potencjał rozwojowy dla gospodarki gminy. Większość kompleksów glebowych kwalifikuje się do kompleksów żytńich oraz w niewielkiej części do kompleksów pszennych, korzystnych dla upraw pszenno-buraczanych.

Zgodnie z danymi Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG) na terenie gminy Gorzów Śląski największy udział stanowią gleby średnie –44,2 %, natomiast najmniejszy gleby bardzo lekkie –5,7%. Kategoria agronomiczna gleby wpływa na jej podatność na suszę -gleby bardzo lekkie (bardzo podatne), gleby lekkie (podatne), średnie (średnio podatne), ciężkie (mało podatne).

Na terenie gminy Gorzów Śląski dominują gleby orne klasy IVa (średniej jakości lepsze), natomiast nie występują gleby klas I (najlepsze) i II (bardzo dobre).⁹

Wg Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gorzów Śląski nie przewiduje się pogorszenia stanu gleb, pod warunkiem prowadzenia działań edukacyjnych polegających na m.in. na stosowaniu dobrych praktyk rolniczych, ochrony gleby, bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin. Jak również zwiększenia świadomości ekologicznej rolników i mieszkańców, zalesiania gleb o niskim potencjale rolnym, przeciwdziałanie zakwaszaniu gleb poprzez wapnowanie. Z zagrożeń jakie mogą wystąpić należy uwzględnić degradację gleb i utraty cennych walorów przyrodniczych na skutek działalności człowieka, alkalizację metali ciężkich w glebach.¹⁰

5.1.4. Surowce mineralne

Gmina Gorzów Śląski leży na pograniczu dwóch jednostek geologicznych: monokliny przedsudeckiej i monokliny śląsko – krakowskiej. Podłoże geologiczne terenu gminy stanowią utwory jury i trzeciorzędu, które

⁶ Za: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski

⁸ Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029

⁹ Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029.

¹⁰ Prognoza POŚ - Gorzów Śląski 2022r.

przykryte są od powierzchni zmiennej miąższości warstwą utworów czwartorzędowych zarówno plejstoceńskich i holocenijskich.

W budowie geologicznej gminy Gorzów Śląski przeważają w szczególności utwory piaszczyste i piaszczysto – żwirowe genezy lodowcowej, a także piaskowce, mułowce, iłowce środkowojurajskie, co dało to podstawę do prowadzenia eksploatacji surowców mineralnych dla potrzeb lokalnej gospodarki.

Na terenie gminy Gorzów Śląski występują przede wszystkim złoża surowców naturalnych takich jak piaski i żwiry (Zdziechowice), surowce ilaste ceramiki budowlanej (Czerwone Osiedle).

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie gminy nie występują osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Na terenie gminy zlokalizowane jest jedna szkoda w środowisku przy ul. Byczyńskie, na działce nr 399.

5.1.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe¹¹

Gmina Gorzów Śląski należy do obszaru dorzecza Odry, regionu wodnego Warty oraz Górnej Odry. Fragment terenu w południowo – zachodniej części gminy położony jest w zlewni rzeki Stobrawy, stanowiącej dopływ III rzędu Odry. Pozostała część gminy odwadniana jest przez rzekę Prosnę. Jest to rzeka III-rzędu, stanowiąca lewy dopływ Warty. Uzupełnieniem systemu hydrograficznego gminy są małe, krótkie, słabowodne cieki stanowiące o zróżnicowaniu przestrzennym gęstości sieci rzecznej. Na terenie gminy brak jest naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem starorzeczy w dolinie Proсны. Występują tu jedynie małe stawy oraz zbiorniki poeksploatacyjne, wypełnione wodą rowy przeciwczołgowe oraz zbiorniki o innej genezie.

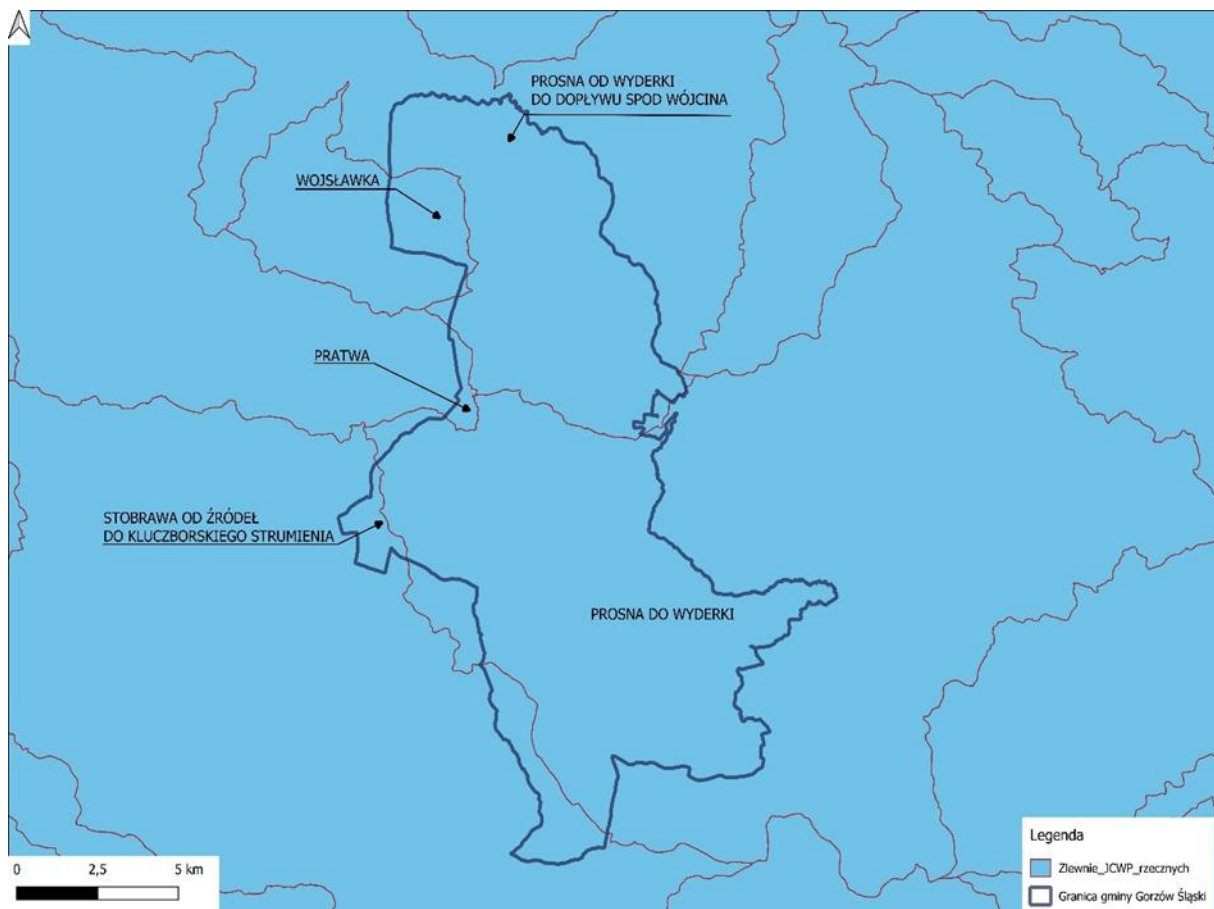
Zgodnie z podziałem Jednolite Części Wód (JCW) to podstawowe jednostki podziału wód powierzchniowych i podziemnych, służące do zarządzania nimi na mocy Ramowej Dyrektywy Wodnej UE. Są to fragmenty rzek, jezior, kanałów, wód przybrzeżnych i wód podziemnych, których charakterystyka fizyczna, chemiczna i hydromorfologiczna jest jednorodna. Celem podziału jest skuteczniejsza ochrona jakości i ilości zasobów wodnych oraz przywracanie ich dobrego stanu.

Obszar gminy Gorzów Śl. położony jest w granicach 5 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWPrz);

- RW600011184171 Proсна od Wyderki do Dopływu spod Wójcina
- RW600009184169 Pratkania
- RW600010184119 Proсна do Wyderki
- RW600009184154 Wojsławka
- RW600010132311 Stobrawa od Źródeł do Kluczborskiego Strumienia

¹¹ Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

MAPA NR 3 JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH – RZECZNYCH NA OBSZARZE GMINY GORZÓW ŚLĄSKI

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych <https://www.gov.pl/web/wody-polskie>

TABELA NR 1 OCENA STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TERENIE GMINY GORZÓW ŚLĄSKI

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status JCWP	Stan/potencjał ekologiczny aktualny	Stan chemiczny	Stan JCWP ogólny	Cele środowiskowe i działania
1	Prosna od Wyderki do Dopywu spod Wójcina	RW600011184171	SZCW	Słaby potencjał ekologiczny	Dobry	Zły	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI, EFI+PL/IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) dobry stan chemiczny
2	Pratwa	RW60009184169	NAT	Słaby stan ekologiczny	Dobry	Zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny dobry stan
3	Wojśławka	RW600009184154	NAT	Słaby stan chemiczny	Dobry	Zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
4	Prosna do Wyderki,	RW600010184119	NAT	Stan ekologiczny umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny,, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [fluoranten(w), kadm(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
5	Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia	RW600010132311	SZCW	Słaby stan ekologiczny	Poniżej dobrego	Zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),benzo(g,h,i)perylen(w),fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Źródło: GIOŚ, Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu – tabela oraz na podstawie Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu i metodą przeniesienia oraz za <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Główne zagrożenia dla wód powierzchniowych, wynikają z presji antropogenicznej, w tym związane są z wpływem sektora bytowo – komunalnego (ścieki komunalne, splukiwanie powierzchni utwardzonych – dróg, parkingów, zanieczyszczonych substancjami ropopochodnymi), gospodarką rolniczą (odcieki z pól, w tym niosące ładunki fosforanów z nawozów), jak również z działalnością przemysłu. Substancje zanieczyszczające, mogą dostawać się do wód powierzchniowych w sposób bezpośredni, ale również, ładunek zanieczyszczeń może być deponowany wtórnie – z opadami atmosferycznymi. Dotyczy to m.in. substancji powstających i uwalnianych do atmosfery w wyniku energetycznego spalania paliw kopalnych, takich jak np. bezno(a)piren.

W oparciu o obowiązujący II Plan Gospodarowania Wodami w dorzeczu Odry, i wyniki Oceny stanu jednolitych części wód rzecznych i zbiorników zaporowych za lata 2019-2024 - JCWP charakteryzują się złym stanem wód, w związku z czym są one zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego, jakim jest osiągnięcie dobrego stanu wód. Wszystkie jednolite części wód powierzchniowych rzecznych posiadają derogacje od osiągnięcia celów środowiskowych. Dla wszystkich, za wyjątkiem JCWP Wojstówka, ustalono odstępstwo z art.4 ust 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegającej na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych, ustalono również odstępstwo z art.4 ust.5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych, jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów.

Wody podziemne^{12,13}

Obszar gminy Gorzów Śl. położony jest w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych:

- GW200091
- GW200097

Obie charakteryzują się dobrym stanem wód i nie są zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego

TABELA NR 2 JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY GORZÓW ŚLĄSKI

Nazwa	Rejony wodno-gospodarcze	Charakterystyka
GW600091	Środkowa Liswarta, Warta z Wierzenicą, Oleśnica, Górna Barycz po Milicz, Górna Liswarta, Widawa Górna, Warta - Wrześnica, Zbiornik Jeziorko, Warta - Lutynia, Kiełbaska - Teleszyna i Topiec, Warta do ujścia Widawki do zbiornika Jeziorsko, Powa, Warta - Bawół, Swędrnia (wod. Dębe), Górna Prosna, Niesób, Pomianka, Prosna, Środkowa i górna Prosna, Łużyca i Struga Węglewska, Gniła Barycz, Pokrzywnica (wod. Trojanów), Ołobok (bez Baryczy), Środkowa i dolna Prosna, Dolna Prosna, Stobrawa	Cele środowiskowe: Stan ilościowy – dobry stan chemiczny- dobry; brak zidentyfikowanej presji powodującej zagrożenie dla stanu JCWPd (brak czynnika sprawczego)

¹² Program Ochrony Środowiska dla gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029

¹³ Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

Nazwa	Rejony wodno-gospodarcze	Charakterystyka
GW600097	Górna Liswarta, Widawa Górna, Górna Proсна, Niesób, Pomianka, Proсна, Mała Panew Dolna, Budkowiczanka - Brynica, Stobrawa, Smortawa - Odra Wrocław, Przyodrze Kłodnicy do Nysy Kłodzkiej, Środkowa Odra	Cele środowiskowe: stan chemiczny, dobry stan ilościowy.- dobry presja ilościowa

Źródło: <https://www.karty.apgw.gov.pl>

Zasoby wód podziemnych są nierównomiernie rozmieszczone w przestrzeni województwa opolskiego. Nagromadzenie struktur wodonośnych występuje w środkowej części województwa. Do wód podziemnych zalicza się wody występujące pod powierzchnią ziemi w wolnych przestrzeniach skał skorupy ziemskiej. Gromadząc się w poszczególnych utworach wodonośnych tworzą poszczególne poziomy wód.

JCWPD nr 81 posiada cztery piętra wodonośne: czwartorzędowe (poziom gruntowy (Q1), poziom międzymorenowy (Q2)), piętro neogeńskie, kredowe oraz jurajskie (poziom jury dolnej, środkowej, górnej). JCWPD przedstawia strukturę i funkcjonowanie systemu hydrogeologicznego, położonego obrębie zlewni rzeki Proсны. Obszar występowania zwykłych wód podziemnych w granicach zlewni uznaje się za wielowarstwowy system wodonośny wód podziemnych w utworach kenozoicznych i mezozoicznych, powiązanych układem krążenia z wodami powierzchniowymi.

JCWPD nr 97 posiada cztery piętra wodonośne – czwartorzędowe, neogeńskie, kredowe oraz triasowe. Zasilanie wód podziemnych pięter wodonośnych odbywa się w wyniku bezpośredniej lub pośredniej – poprzez utwory wyżejległe, infiltracji wód opadowych. Naturalnymi strefami drenażu wszystkich pięter wodonośnych są główne cieki wodne.

Gmina Gorzów Śląski położona jest pomiędzy trzema głównymi zbiornikami wód podziemnych (GZWP) – GZWP nr 311 Zbiornik rzeki Proсна, GZWP nr 324 Dolina kopalna Kluczbork oraz GZWP nr 325 Zbiornik Częstochowa (W) (północno-wschodnia granica Gminy Gorzów Śląski przylega do granicy GZWP nr 325).

W odniesieniu do wód podziemnych cele ochrony można przedstawić w następujący sposób:

- nie pogorszenia stanu wód oraz zapobieganie lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- osiągnięcie (utrzymanie) dobrego stanu wód podziemnych oraz zapewnienie równowagi między poborami a zasilaniem,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężeń zanieczyszczeń antropogenicznych,
- skład chemiczny i poziom wód podziemnych muszą zapewnić, że cele środowiskowe ekosystemów lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych zostaną osiągnięte.

Jednym z obszarów problemowych w skali ogólnokrajowej przedstawionych w „Przeglądzie istotnych problemów gospodarki wodnej w dorzeczu Odry” jest ochrona stanu ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych. Wśród czynników stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla zapewnienia pożądanej ilości wody o odpowiedniej jakości w danym miejscu i czasie jest susza, wynikająca ze zmian klimatu. W Polsce zidentyfikowano występowanie suszy rolniczej oraz ryzyka suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej. Susza jest zjawiskiem o charakterze naturalnym,

spowodowanym tymczasowym spadkiem dostępności wody związanym m.in. z brakiem opadów. Mówimy o suszy atmosferycznej w przypadku deficytu opadów. Susza rolnicza to deficyt wody dla roślin. Susza hydrologiczna, występuje kiedy mamy niski przepływ wody w rzece, a susza hydrogeologiczna, kiedy spada poziom wód podziemnych.

Szczególnym wymiarem polityk rozwoju lokalnego oraz ponadlokalnego będzie przeciwdziałanie suszy. Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) na lata 2021-2027 – przyjęty został na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U.2021 poz. 1615).

Gminę należy zaliczyć do obszaru ekstremalnie zagrożonego suszą atmosferyczną, w części północnej i częściowo południowej (okolice miejscowości Uszyce, Kozłowice i Skrońsko) występuje ekstremalnie zagrożone suszą rolniczą, a pozostała część gminy jest silnie zagrożona. W przypadku suszy hydrogeologicznej gmina jest zagrożona od słabo po umiarkowanie, a suszą hydrologiczną zagrożona jest od umiarkowanie do silnie.

Zgodnie z danymi Hydroportalu ISOK na terenie gminy Gorzów Śląski istnieje ryzyko zagrożenia powodziowego. Tereny zagrożone powodzią występują wzdłuż doliny Proсны, głównie na terenie miasta Gorzów Śląski. W związku z tym sposób zagospodarowania terenów pozostających w zasięgu zagrożonego obszaru musi być zgodny z przepisami prawa wodnego i nie utrudniać ochrony przed powodzią lub zwiększać zagrożenia powodziowego. Zagrożenie wystąpienia powodzi na terenie gminy jest jednak niewielkie i dotyczy głównie łąk położonych w dolinie Proсны.

Sieć wodociągowa.

Na terenie gminy w 2023 r. przyłączonych było 1452 obiektów, woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest uzyskiwana wyłącznie ze studni głębinowych i jest dostarczana z 3 stacji uzdatniania wody:

- SUW Gorzów Śl.- stacja zasila następujące miejscowości: Gorzów śl., Brudzów, Skrońsko, Krzyżanowice, Jamy, Pawłowice, Kozłowice, Jastrzygowice, Dębina, dodatkowo zasila miejscowości z gminy Praszka: Szyszków i Wygiełdów;
- SUW Goła – stacja zasila miejscowości Goła, Zdziechowice, Uszyce Górne;
- SUW Uszyce – zasila tylko Uszyce;

Na terenie gminy funkcjonują dodatkowo 4 studnie głębinowe, które zaopatrują w wodę zakłady przemysłowe:

- Studnia Gorzów Śląski (użytkownik ALTO Sp. z o. o.),
- Ujęcie Kozłowice (użytkownik CERPOL KOZŁOWICE SP. Z O.O.),
- Studnia Uszyce (użytkownik MHR-HBP Sp. z o.o. Zakład Uszyce),
- Ujęcie Zdziechowice (użytkownik Zdziechowice Rolnicza Spółdzielnia Produkcijna)

Zarządcą sieci wod-kan jest Zakład Usług Komunalnych, Gorzów Śl. Ul. Towarowa 4.

Sieć kanalizacyjna.

Sieć kanalizacyjna w gminie wynosiła 45,1 km (stan na rok 2023), natomiast przyłączy w 2023r. było 788 szt. Odsetek korzystających z kanalizacji w 2022 roku wynosił 45,5%.¹⁴

Gmina Gorzów Śl. wchodzi w skład Aglomeracji Praszka, która zajmuje się odbiorem ścieków z terenów które należą do aglomeracji. Ścieki trafiają na oczyszczalnię ścieków w Przedmościu (oczyszczalnia

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029

biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P), spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 15\ 000$ RLM $< 100\ 000$ RLM).¹⁵

Ścieki bytowe, które nie trafiają do oczyszczalni odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub poprzez przydomowe oczyszczalnie do gruntu. Wg danych z 2021r. w gminie zgłoszonych było 162 szamb bezodpływowych i 64 przydomowych oczyszczalni.

Infrastruktura gazowa¹⁶

Sieć gazowa na terenie gminy Gorzów Śląski obsługiwana jest przez EWE Energia Sp. z o. o. Spółka dostarcza gaz ziemny wysokometanowy E o składzie: metan ok. 97,8%, etan, propan, butan ok. 1%, dwutlenek węgla i reszta składników ok. 0,2%.

Obszar gminy jest zasilany ze stacji redukcyjnej IOOGP GAZ_SYSTEM w Bąkowie. Infrastruktura sieci składa się z:

- 678 m.b. sieci o ciśnieniu powyżej 0,5 MPa,
- 24 m.b. sieci o ciśnieniu nie wyższym niż 0,5 MPa.

Spółka zarządza 10 czynnymi przyłączami gazowymi. Stan techniczny sieci oceniany jest jako dobry i bardzo dobry.

Spółka planuje na bieżąco podłączać do sieci gazowej klientów zainteresowanych, dla których wykonanie stosownego rozwoju sieci będzie technicznie i ekonomicznie uzasadnione. Plan rozwoju EWE nie przewiduje wykonania inwestycji rozwojowych na terenie gminy.

Drugim podmiotem dostarczającym gaz na teren gminy jest DUON Dystrybucja S.A. Na obecną chwilę Spółka nie przewiduje rozbudowy i modernizacji istniejącej infrastruktury gazowniczej na obszarze gminy .

Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy wynosi 39 950 m, 190 przyłączy i 175 odbiorców w 2023r.

5.1.6. Powietrze atmosferyczne

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie opolskim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), mniejszy udział stanowią emisje transportu (emisja liniowa) oraz działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma ich napływ z obszaru Polski oraz Europy. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie paliwami stałymi oraz transport samochodowy, który wpływa na stężenia zanieczyszczeń zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się hamulców, opon i nawierzchni dróg oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg. Natomiast tlenki azotu są emitowane z rur wydechowych.¹⁷

W Strategii Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 rekomenduje się kontynuację działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji (m.in. poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła w budynkach, promocję i realizację Programu „Czyste powietrze”, edukację społeczeństwa, kontrole rodzaju i jakości zużywanych paliw stałych, a także instalowanych urządzeń spalania paliw.

¹⁵ Program Ochrony Środowiska dla gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029

¹⁶ Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

¹⁷ Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim, Raport wojewódzki za rok 2024

W 2024 r. na terenie województwa opolskiego, na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza stosowano pomiary intensywne – wykonywane na stałych stanowiskach, obejmujące:

- pomiary automatyczne
- pomiary manualne prowadzone codziennie

W 2024 r. w ramach systemu PMŚ, na terenie województwa opolskiego funkcjonowało 10 stacji pomiarowych. Pomiary realizowane były przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – w wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych, w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza. Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

Metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza może stanowić, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Roczna ocena jakości powietrza składa się z oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach oraz klasyfikacji stref. Gmina Gorzów Śląski zaklasyfikowano do strefy opolskiej.¹⁸

TABELA NR 3 WYNIKI JAKOŚCI POWIETRZA DLA STREFY OPOLSKIEJ

Substancja/ składnik zanieczyszczeń	Klasa strefy ¹⁹	Klasa strefy dla O3 wg poziomu celu długoterminowego	Główne źródło zanieczyszczeń/ dodatkowe informacje
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej SO ₂ - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej NO ₂ - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej CO - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej C ₆ H ₆ (benzen) - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-

¹⁸ Za: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim, Raport wojewódzki za rok 2024

¹⁹ Wyjaśnienie:

Klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego

Klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy

Klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu)

Klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu)

Substancja/ składnik zanieczyszczeń	Klasa strefy ¹⁹	Klasa strefy dla O3 wg poziomu celu długoterminowego	Główne źródło zanieczyszczeń/ dodatkowe informacje
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej O ₃ (ozon) - ochrona zdrowia ludzi	A	D2	Jako główne przyczyny przekraczania poziomu celu długoterminowego wskazuje się występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (duże nasłonecznienie i wysoka temperatura), emisję prekursorów ozonu, zwłaszcza z sektora transportu samochodowego oraz napływ powietrza zanieczyszczonego ozonem spoza obszaru województwa i spoza granic kraju.
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej PM ₁₀ - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej pyłu PM _{2,5} , z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej pyłu PM _{2,5} , z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego I fazy – ochrona zdrowia ludzi	A ₁	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej ołowiu w pyle PM ₁₀	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej arsenu w pyle PM ₁₀	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej niklu w pyle PM ₁₀ - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-

Substancja/ składnik zanieczyszczeń	Klasa strefy ¹⁹	Klasa strefy dla O3 wg poziomu celu długoterminowego	Główne źródło zanieczyszczeń/ dodatkowe informacje
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej benzo(a)pirenu w pyle PM10 - ochrona zdrowia ludzi	C	Nie dotyczy	Występowanie przekroczeń poziomu docelowego wiąże się przede wszystkim z wysokim poziomem stężeń benzo(a)pirenu w okresie zimowym. Stężenia benzo(a)pirenu, który pochodzi głównie ze spalania paliw stałych do celów grzewczych ze źródeł komunalno-bytowych, cechuje wyraźna zmienność sezonowa. Na wszystkich stanowiskach stężenia wzrastały wielokrotnie w sezonie grzewczym i były znacząco wyższe od stężeń notowanych w miesiącach ciepłych.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim, Raport wojewódzki za rok 2024

Na podstawie klasyfikacji stref województwa opolskiego za rok 2024 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na **ochronę zdrowia ludzi** dla obu stref województwa.

Na obszarze województwa opolskiego w ostatnich latach utrzymuje się niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla: substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyle zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Natomiast problemem w skali województwa są ponadnormatywne stężenia **benzo(a)pirenu** zawartego w pyle zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wyższe wartości stężeń tego zanieczyszczenia występowały w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowały w 2024 roku wszystkie stacje pomiarowe w województwie. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską” emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza w odniesieniu do poziomu zanieczyszczenia pyłem. W roku 2024 po raz kolejny nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla **pyłu zawieszonego PM10**. Zarówno norma średnioroczna pyłu zawieszonego PM10, jak i liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych, zostały dotrzymane na wszystkich stanowiskach pomiarowych.

Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała również brak przekroczenia w 2024 r. poziomu dopuszczalnego **pyłu zawieszonego PM2,5** (20 µg/m³) na obszarze województwa opolskiego.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń **ozonu**, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi i napływem transgranicznym. W 2024 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla **kryterium ochrony zdrowia ludzi**. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na wszystkich stacjach pomiarowych w województwie.

W odniesieniu do kryterium **ochrony roślin**, w 2024 r. obiektywne szacowanie oparte na wynikach modelowania nie wykazało przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla **dwutlenku siarki** i

tlenków azotu. W odniesieniu do **poziomu docelowego ozonu** pomiary jakości powietrza oraz wyniki obiektywnego szacowania oparte na wynikach modelowania nie wykazały przekroczeń tego zanieczyszczenia. Przekroczenie w strefie opolskiej stwierdzono w przypadku **ozonu** w odniesieniu do **poziomu celu długoterminowego**.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa opolskiego od roku 2009. Obecnie na terenie województwa obowiązuje, uchwalona przez Sejmik Województwa Opolskiego we wrześniu 2023 r. aktualizacja „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego”. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których wdrożenie ma na celu poprawę jakości powietrza w województwie.²⁰

Wpływ na jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Gorzów Śląski ma na pewno transport. Wpływ na stan powietrza wynika między innymi z dużej liczby pojazdów poruszających się po drogach. Wynika to zarówno ze wzrost liczby pojazdów ogółem zarejestrowanych w kraju, w gminie, jak też rozwoju gospodarczego i częściowo urbanizacyjnego.

Zgodnie z przeprowadzonym w latach 2020/2021, na terenie woj. opolskiego, Generalnym Pomiarem Ruchu uzyskano następujące informacje:²¹

- Średni dobowy ruch roczny (SDRR) w Opolskim na drogach zarządzanych przez GDDKiA to 10 611 pojazdów na dobę. Jest on średnio o 12% wyższy niż w GPR 2015 i w znacznej większości ruch ten generowany jest przez samochody osobowe. W skali całego kraju SDRR to 13 568 pojazdów na dobę, o około 20 % więcej niż w GPR 2015r.

Transport i komunikacja w gminie opierają się na sieci dróg krajowych i lokalnych oraz transporcie publicznym obsługiwanym przez 15 przewoźników prywatnych. Główną oś komunikacyjną gminy stanowią drogi krajowe nr 42 i 45 (stanowiące na terenie gminy jeden ciąg komunikacyjny) oraz droga wojewódzka nr 487. Uzupełnienie sieci drogowej stanowią drogi powiatowe oraz gminne. Na terenie gminy brak jest połączeń kolejowych.

- Droga krajowa DK 42 – Kamienna koło Namysłowa-Rudnik koło Starachowic,
- DK 45 – Złoczew-Chałupki
- Droga wojewódzka DW 487
- Drogi powiatowe: 1903, 1907, 1913, 1916, 1905, 1908, 1902, 1917, 1919.
- Drogi gminne i wewnętrzne

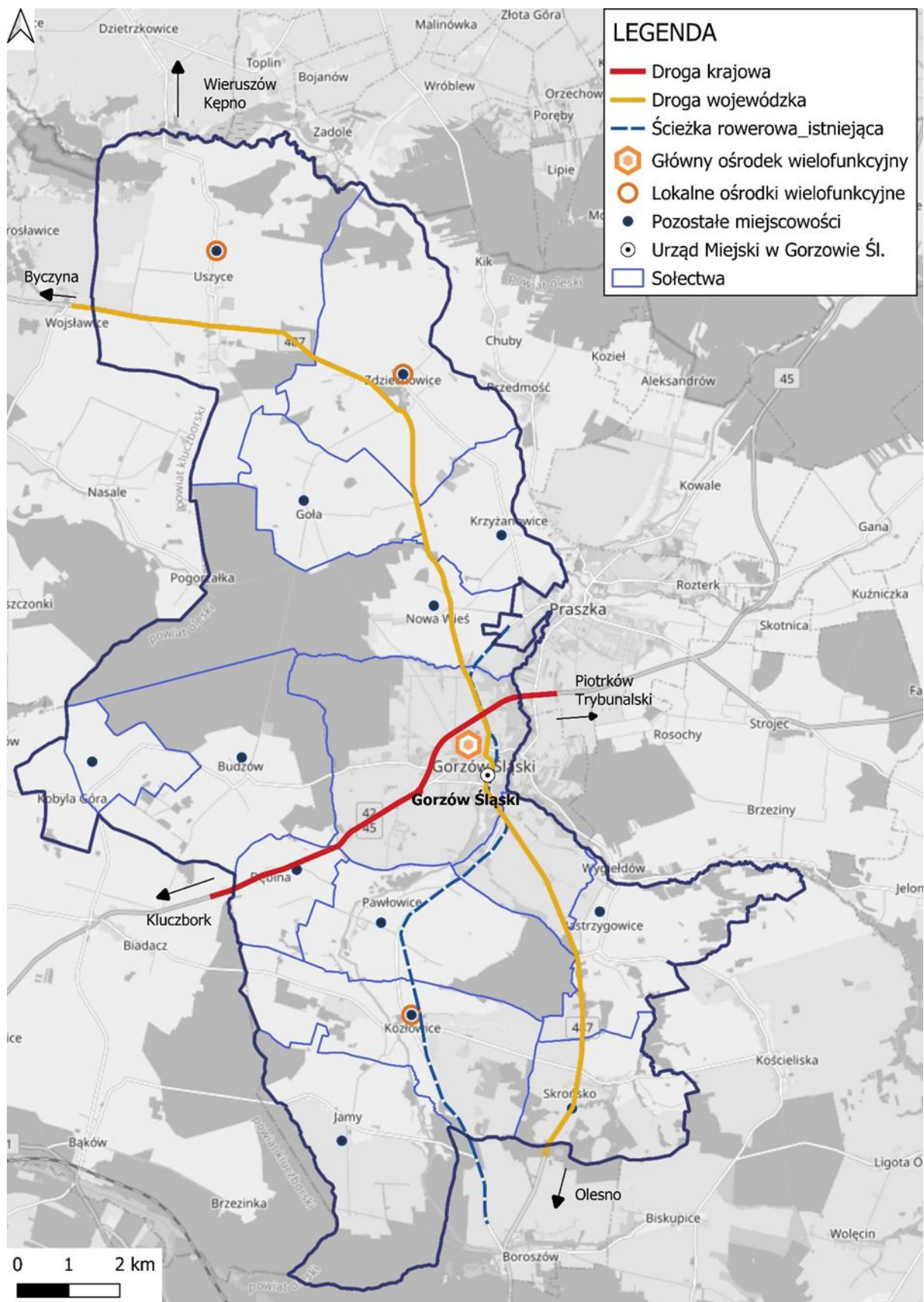
Przez teren gminy przebiega ścieżka rowerowa łącząca gminę Gorzów Śl. z gminą Praszka i gminą Wieluń.

Na terenie gminy realizowane są połączenia komunikacji publicznej przez prywatnych przewoźników .

²⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2024

²¹ Generalny Pomiar Ruchu. Raport za rok 2020/2021

MAPA 3 UKŁAD DROGOWY W GMINIE GORZÓW ŚLĄSKI

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoportal.gov.pl

5.1.7. Klimat akustyczny

O poziomie hałasu komunikacyjnego decyduje głównie charakter drogi, jej stan techniczny oraz parametry ruchu. W celu zmniejszenia emisji hałasu nawierzchnie dróg powinny być utrzymywane w dobrym stanie. Podczas budowy i remontów dróg powinny być wykorzystywane tzw. ciche nawierzchnie. Ciche nawierzchnie charakteryzujące się zawartością wolnych przestrzeni powyżej 15%, nawierzchnie drogowe o zwiększonej zawartości wolnych przestrzeni wpływają istotnie na zmniejszenie emisji hałasu. Na wielkość emisji hałasu wpływa także prędkość przejeżdżających pojazdów. Zmniejszenie prędkości ruchu jest efektywną metodą redukcji hałasu drogowego. Dużym problemem jest skuteczna egzekucja prędkości ruchu pojazdów samochodowych. W tym celu stosuje się fotoradary, progi spowalniające, ronda, wyniesione skrzyżowania, przewężenia jezdni (np. wysepki), fragmenty ulic z nawierzchnią w innym kolorze lub innym rodzajem nawierzchni (np. z kostki brukowej).

Dopuszczalne poziomy hałasu dla terenów pełniących poszczególne funkcje, określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz.U. 2014 poz. 112).

Do głównych źródeł hałasu na terenie gminy Gorzów Śląski, należy zaliczyć źródła liniowe, tj. ciągi komunikacji drogowej. Na poziom emisji hałasu drogowego, wpływa natężenie ruchu drogowego, stan techniczny pojazdów poruszających się po drogach, rodzaj pojazdów, jak również stan techniczny dróg. Sieć drogową na terenie gminy Gorzów Śląski tworzą drogi krajowe, powiatowe i gminne. Do dróg o największym natężeniu ruchu, przebiegających przez teren gminy należą:

- droga krajowa nr 45 – relacji granica Państwa – Chałupki – Krzyżanowice – Racibórz – Opole – Kluczbork – Praszka – Wieluń – Złoczew,
- droga krajowa nr 42 – relacji Namysłów – Kluczbork – Praszka – Pajęczno – Radomsko – Skarżysko Kamienna – Rudnik.
- Droga wojewódzka nr DW487

5.1.8. Promieniowanie elektromagnetyczne

Głównymi rodzajami źródeł sztucznych pól elektromagnetycznych występujących w środowisku są:

- linie i stacje elektroenergetyczne,
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowych,
- obiekty radiolokacyjne.
- Stacje transformatorowe

Podstawowe znaczenie dla ochrony przed polami elektromagnetycznymi ma właściwa lokalizacja instalacji emitujących te pola, z tego powodu konieczne jest uwzględnianie instalacji emitujących pola elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Pola elektromagnetyczne (PEM) w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska są to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz.

Mieszkańcy gminy Gorzów Śląski zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV Praszka zlokalizowanej na terenie sąsiedniej gminy, za pośrednictwem sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia.

W Gorzowie Śląskim znajduje się rozdzielnia sieciowa 15 kV (RS Gorzów Śląski) zasilana bezpośrednią linią 15 kV z GPZ Praszka.

Przez teren gminy przebiega linia: 110 kV relacji GPZ Praszka - GPZ Kluczbork, linia 400 kV, która jest własnością PSE S.A.

Z RS Gorzów Śląski wyprowadzone są linie 15 kV następujących relacji: RS Gorzów - Kluczbork, RS Gorzów - Pilawy, RS Gorzów - Kostów, RS Gorzów - Pawłowice, RS Gorzów - Olesno, RS Gorzów - 15-go Grudnia, RS Gorzów - Młyn.

Do ww. linii SN przyłączone są 62 stacje transformatorowe 15/0,4 kV będące własnością TAURON Dystrybucja S.A. Moc transformatorów zainstalowanych w GPZ-tach oraz stacjach transformatorowych 15/0,4 kV pokrywa obecne zapotrzebowanie odbiorców na moc. Należy jednak liczyć się z koniecznością budowy nowych stacji i linii SN i nN, podyktowaną potrzebami przyszłych inwestorów - zgodnie z wydanymi warunkami przyłączenia do sieci oraz zawartymi umowami ²²

Wg systemu SI2PEM terenie gminy występują 2 stacje bazowe telefonii komórkowej.

Monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzony jest przez Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w sposób ujednolicony dla całego kraju od 2008 roku.

Na terenie gminy Gorzów Śląski ostatnie pomiary promieniowania elektromagnetycznego przeprowadzono w 2023r. w Gorzowie Śląskim na ul. Wojska Polskiego. Pomiar wyniósł 1.42 V/m. (dla pomiaru 0,5h) Nie odnotowano przekroczenia poziomu promieniowania PEM na terenie gminy. ²³

5.1.9. Gospodarka odpadami^{24,25}

Odpady na terenie gminy Gorzów Śląski powstają głównie w gospodarstwach domowych jak również w obiektach użyteczności publicznej i infrastruktury.

Odpady komunalne odbierane są w postaci zmieszanej i selektywnej. Odbiorem odpadów „u źródła” zostały objęte podstawowe frakcje odpadów: szkło, papier, tworzywa sztuczne i metale, odpady wielomateriałowe oraz bioodpady.

Zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r. nr XXVII/307/2017 w sprawie wykonania „ Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”, Gmina Gorzów Śląski należy do Północnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnego. Odpady komunalne trafiają do Instalacji Przetwarzania Odpadów, która znajduje się w zakładzie EKOREGION Sp. z o.o. w Gortatowie, w gminie Kluczbork.

Odpady biodegradowalne trafiają do Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. w Opolu. Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów zajmuje się firma Remondis Opole S.A. z Opola.

Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), w Gorzowie Śl. przy ul. Mickiewicza 16, niedaleko centrum miasta.

W 2024 roku na zebrano łącznie (terengminy i PSZOK) 1 999,93 Mg wszystkich odpadów, w tym papier-58,078Mg, tworzywa sztuczne/metal – 245,88 Mg, odpady zmieszane/pozostałe – 1004,62 Mg.

²² Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

²³ Wyniki monitoringu pól elektromagnetycznych za rok 2022.

²⁴ Analiza stanu gospodarki odpadami dla gminy Gorzów Śląski za rok 2024

²⁵ Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

Poziom składowania odpadów komunalnych w 2024 r. wyniósł 25,64 % (spr. BDO) Poziom składowania odpadów biodegradowalnych w 2024 r. wyniósł 4,85 % Poziom przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu w 2024 wyniósł 45,03 %

„Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2023-2028 z uwzględnieniem lat 2029-2034”, przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego uchwałą nr 3584/2025 z dnia 26 sierpnia 2025 r. zakłada następujące cele:

W gospodarce odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji) przyjęto następujące cele:

- wdrażanie ZPO oraz redukcja ilości powstających odpadów,
- zwiększanie świadomości i wiedzy ogólnospołecznej związanej z zapobieganiem powstawaniu oraz postępowaniem z odpadami,
- osiągnięcie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomach wynoszących kolejno 55% i 60% w latach 2025 oraz 2030,
- ciągła minimalizacja odpadów trafiających na składowiska do poziomów wynoszących kolejno 30% i 20% w latach 2025 oraz 2030,
- propagowanie tzw. „kompostowania u źródła” przez mieszkańców, mającego bezpośrednie przełożenie na osiągnięte poziomy recyklingu,
- realizacja selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów żywienia,
- zwiększenie ilości redystrybuowanych nadwyżek żywności,
- wzrost świadomości ogólnospołecznej dotyczącej selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami,
- redukcja udziału zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych od mieszkańców na rzecz selektywnie zbieranych odpadów,
- wzrost jakości zbieranych odpadów w sposób selektywny, mający bezpośredni wpływ na proces recyklingu,
- redukcja ilości powstających tzw. „dzikich składowisk”,
- utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy tego rodzaju odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- dążenie do osiągnięcia orientacyjnego ogólnounijnego celu zmniejszenia ilości odpadów żywności o 30% do 2025 r. i o 50% do roku 2030,
- stosowanie selektywnego zbierania tekstyliów od 1 stycznia 2025 roku,
- redukcja ilości wytwarzanych odpadów resztkowych (zmieszanych) o 50% do roku 2030 (cel wynikający z celów Unii Europejskiej), ☑ zmniejszenie ilości odpadów wytwarzanych,
- zapewnienie niezbędnej infrastruktury do przetwarzania odpadów. krajowych.

Dla odpadów opakowaniowych przyjęto następujące cele:

- osiągnięcie poziomu recyklingu na poziomie co najmniej 65% wagowo wszystkich odpadów opakowaniowych, do dnia 31 grudnia 2025 r.,
- osiągnięcie poziomu recyklingu na poziomie co najmniej 70% wagowo wszystkich odpadów opakowaniowych, do dnia 31 grudnia 2030 r.,
- osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów recyklingu dla danego typu odpadów, przykładowo:
 1. tworzywa sztuczne 2025r. – 65%, 2030r. – 70%,
 2. papier 2025r. – 75%, 20230r. – 85%,
 3. szkło 2025r. – 70%, 2030r. – 75%.²⁶

5.1.10. Obszarowa ochrona przyrody, szata roślin, świat zwierzęcy^{27,28,29,30}

Szatę roślinną obszaru gminy tworzą zarówno zbiorowiska naturalne w postaci: lasów, zadrzewień śródpolnych i dolinnych, roślinności dolinnej, roślinności pól uprawnych i sadów, a także zbiorowiska, związane z jednostkami osadniczymi lub pojedynczymi posesjami w postaci: parków i skwerów miejskich, cmentarzy, szpalerów przydrożnych, zbiorowiska zieleni urządzonej towarzyszących szkołom i kościołom, zespołom dworskim i pałacowym, ogrodów przydomowych.

Na terenie gminy dominuje las mieszany świeży, który jest siedliskiem średnio żyznym, dość wilgotnym, będącym pod słabym wpływem wód opadowych i gruntowych. Znacznie rzadziej występuje bór mieszany świeży i wilgotny oraz las świeży i wilgotny. Najmniejszy udział w strukturze siedlisk ma bór świeży, ols i ols jesionowy. Najżyźniejsze siedliska występują w okolicy Kozłowic i w dolinie Proсны, najuboższe w okolicy Piaseczna i koło Uszyc. Struktura gatunkowa drzewostanów gminy jest bardzo mało zróżnicowana. Zdecydowanie dominującym gatunkiem drzewa jest sosna, która zajmuje około 80% powierzchni leśnej w gminie. Pozostała część powierzchni przypada głównie na: dęby, brzozy i buki, rzadziej spotkamy olchy, modrzewie czy graby i topole.. Na niewielkich powierzchniach występują także: olchy, modrzewie, świerki, graby i topole. Na terenie gminy zbiorowiska leśne tworzy pięć kompleksów, największy kompleks rozciąga się w centralnej części gminy między Budzowem a Gołą, następne położone są w okolicy Uszyc, Jastrzygowic czy koło Piasecznej.

Lasy liściaste występują już na mniejszych powierzchniach. Należy do nich m.in. łęg jesionowo-olszowy, którego płaty obserwowano w dolinie Proсны na północny-wschód i zachód od Uszyc. Niewielkie jego powierzchnie występują również w lokalnych obniżeniach terenu i nad brzegami strumieni na rozproszonych stanowiskach na obszarze całej gminy. W dolinie Proсны na północny zachód występuje płaty olsu porzeczkowego, rzadkiego zbiorowiska leśnego wykształcającego się w miejscach zabagnionych, ze stagnacją wody, charakteryzującego się dominacją olszy czarnej w drzewostanie i kępkową strukturą runa. Wzdłuż brzegów Proсны i jej dopływów występują łożowiska z przewagą wierzby szarej oraz wikliny nadrzeczne. Najczęściej spotykanym na tym terenie jest łęg jesionowo-olszowy, w drzewostanie którego dominuje olsza czarna. Występuje on przede wszystkim w dolinie Proсны, jej dopływach i nad brzegami zbiorników wodnych, m.in. koło Uszyc i Skrońska.

²⁶ Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2023-2028 z uwzględnieniem lat 2029-2034”, przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego uchwałą nr 3584/2025 z dnia 26 sierpnia 2025 r.

²⁷ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

²⁸ Program ochrony środowiska dla gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2029

²⁹ Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030

³⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy spotkamy chronione gatunki płazów takie jak: Żaba moczarowa (*Rana arvalis*), Żaba trawna (*Rana temporaria*), Żaba zielona (*Rana esculenta*), Ropucha zielona (*Bufo viridis*), Ropucha szara (*Bufo bufo*).

System przyrodniczy na terenie gminy tworzy przestrzenny układ form przyrodniczych, na który składają się m.in.:

- doliny Proсны – obszar ten obejmuje tereny wilgotne i podmokłe, łąki, szuwały turzycowiska, zarośla wierzbowe oraz skupiska wierzbowe. Teren ten jest miejscem rozrodu wielu gatunków płazów oraz miejscem gniazdowania wielu gatunków ptaków. Dolina Proсны stanowi korytarz ekologiczny o randze krajowej.
- kompleks leśny na północny-wschód od Uszyc – niewielki kompleks lasów liściastych, w którym stwierdzono występowanie płatów łągu jesionowo-olszowego i olsu porzeczkowego. W jego najbliższym sąsiedztwie występują tereny niezalesione z wieloma dobrze wykształconymi zbiorowiskami łąkowymi i szuwarowymi,
- fragment kompleksu leśnego na północny-zachód od Kozłowic – obszar ten porastają w większości ponad 100-letnie drzewostany bukowe, występuje tu urozmaicona rzeźba terenu – wąwozy o znacznych spadkach terenu i głębokości, – fragment kompleksu leśnego i podmokłych łąk na południe od Skrońska – niewielki kompleks leśny należący do gminy Gorzów Śląski i Olesno. Występują tu dojrzałe drzewostany dębu, buka i graba. Teren charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą wąwozy. Stwierdzono tu występowanie roślin rzadkich i chronionych. Na północnym obrzeżu lasu znajduje się źródło z ciekawym zespołem roślinny

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- *Rezerwat Kozłowickie Grądy* – fragment – ochrona ze względów naukowych i dydaktycznych ekosystemu lasów liściastych; Obszar rezerwatu obejmuje dobrze zachowane siedliska leśne wzdłuż źródłiskowych odcinków potoków. Na dnach niewielkich, ale dobrze wykształconych dolin, wzdłuż naturalnie meandrujących potoków, wykształciły się łągi olszowo-jesionowe, nawiązujące składem gatunkowym do podgórskich łągów *Carici remotae-Fraxinetum* z dominującą olchą czarną *Alnus glutinosa*. W północnej części rezerwatu, przy niewielkim potoku, wykształciły się płaty bagiennej olszyny górskiej *Caltha laetae-Alnetum*, w runie której dominuje knieć błotna *Caltha palustris* i kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*; wzdłuż cieku występują łąny rzeżuchy gorzkiej *Cardamine amara*. Poprzecinane dolinkami wzniesienia porastają z kolei grądy subkontynentalne *Tilio cordatae-Carpinetum betuli*. W drzewostanie dominuje dąb szypułkowy *Quercus robur* z domieszką graba pospolitego *Carpinus betulus*, klonu jaworu *Acer pseudoplatanus* i buka pospolitego *Fagus sylvatica*. W ich runie stwierdzono perłówkę jednokwiatową *Melica uniflora* oraz masowo występującą przytulię wonną *Galium odoratum*. Wody potoków są siedliskiem m.in. dla szklarnika leśnego *Cordulegaster boltonii*, tj. rzadkiego gatunku ważki, objętego ochroną i ujętego w krajowej Czerwonej Księdze Bezkręgowców w kategorii VU – gatunek wysokiego ryzyka narażony na wyginiecie.

Na terenie rezerwatu obowiązują zakazy określone w art. 15 ustawy o ochronie przyrody (w tym m.in. zakaz poruszania się poza wytyczonymi szlakami, zakłócania ciszy, zakaz biwakowania czy też niszczenia roślin).

- Użytek ekologiczny *Starorzecze Proсны I* - użytek stanowią obszary bagienne, częściowo na glebach torfowych, z licznymi kępami drzew i krzewów oraz pozostałością starorzeczy,

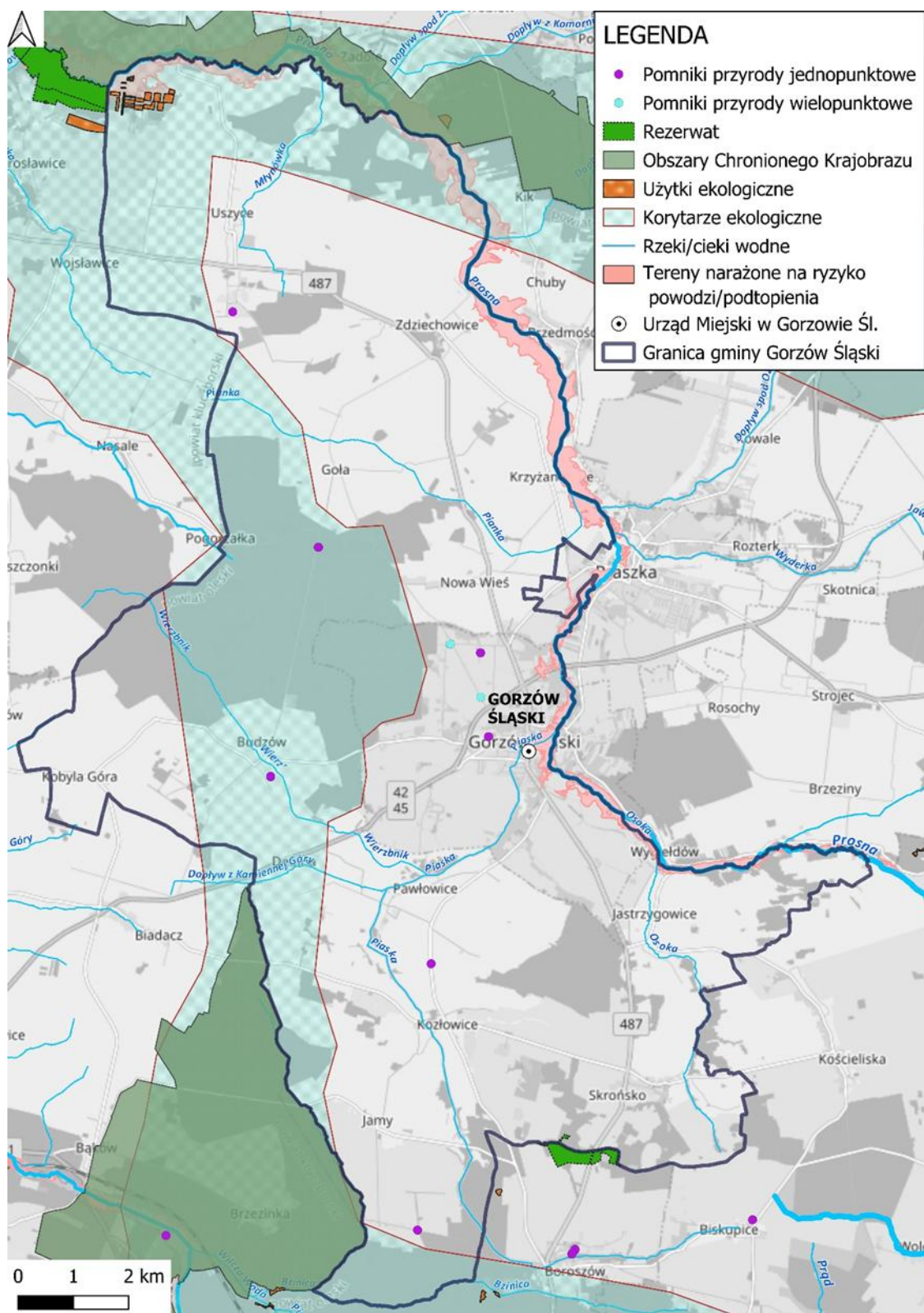
powołane dla ochrony pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk;

- 11 pomników przyrody

Przez teren gminy przebiega korytarz ekologiczny sieci ECONET Stawy Milickie – Bory Stobrowskie.

Gmina sąsiaduje z OCHK Dolina Proсны od północy, a od południowego zachodu z OCHK Lasy Stobrowsko-Turawskie.

MAPA NR 4 OBSZARY CHRONIONE NA TERENIE GMINY GORZÓW ŚLĄSKI

Źródło: opracowanie własne

5.1.11. Dziedzictwo kulturowe³¹

Środowisko kulturowe to ważny czynnik życia i działalności człowieka, zabytki są nie tylko materialnym świadectwem przeszłości lecz także cennym elementem kultury, przyczyniającym się do kształtowania przyjaznego otoczenia. Gmina Gorzów Śląski posiada liczne zabytki nieruchome, w tym obiekty

³¹ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

sakralne i architekturę przemysłową, jednak ich stan techniczny i potencjał turystyczny nie są w pełni wykorzystywane.

Gmina posiada Gminną Ewidencję Zabytków. Gminny program opieki nad zabytkami realizuje tę sferę działań prorozwojowych, która ma na celu poprawę funkcjonowania materialnego dziedzictwa kulturowego decydującego w znacznym stopniu o zasobach i walorach gminy.

Na terenie gminy Gorzów Śląski znajduje się: 104 zabytki nieruchome, z których 16 jest wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego.

Zabytki ruchome wpisane do Rejestru Zabytków Ruchomych Województwa Opolskiego, 5 nieruchomości zabytków techniki ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków,

337 stanowiska archeologiczne wpisanych do Ewidencji, w tym 1 stanowisko wpisane do Rejestru Zabytków woj. Opolskiego,

16 zabytkowych układów zieleni kształtowanej, w tym 2 zabytkowe układy zieleni (parki), wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Opolskiego

Z przykładowych obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków woj. Opolskiego można wymienić:

- BUDZÓW – dwór w zespole parkowym, koniec XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 569/97 z dnia 2.09.1997 r.
- GOŁA – kościół filialny p.w. św. Mikołaja i Matki Boskiej Częstochowskiej, XVII/XVIII w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 77/54 z 14.01.1954r. i 138/78
- GORZÓW ŚLĄSKI – dwór w zespole parkowym, XVIII w., ul. Złota 1 wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1030/67 z dnia 20.03.1967 r.
- GORZÓW ŚLĄSKI - dom, Rynek 1, XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1476/66 z dnia 8.08. 1966 r.
- 5 GORZÓW ŚLĄSKI – dom, Rynek 2, XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1477/66 z dnia 8.08.1966 r.
- GORZÓW ŚLĄSKI – budynek Nadleśnictwa, ul. Byczyńska 9, XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz.1474/66 z dnia 8.08.1966 r.
- GORZÓW ŚLĄSKI – dawny zajazd, ul. Byczyńska 12, XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1475/66z dnia 8.08. 1966 r.
- JAMY - kościół parafialny p.w. św. Mikołaja, XVIII w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 79/54 z 13.03.1954 r.
- JAMY – pałac w zespole parkowym, koniec XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków poz. 567/97 z dnia 4.02.1997 r.
- JAMY – spichlerz dworski, XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1721/66 z dnia 28.09.1966t r.
- KOZŁOWICE - kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela, XVIII w., wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 81/54 z dnia 13.03.1954 r. i 858/64 z dnia 9.05.1964 r.
- SKROŃSKO – kapliczka przydrożna, XVIII w. wpisana do Rejestru Zabytków pod poz. 1967/72 z dnia 27.11.1972 r.
- USZYCE – kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, 1517 r. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 85/54 z dnia 12.03.1954 r.

- USZYCE – pałac w zespole parkowym, XVIII w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1035/65 z dnia 10.06.1965 r.
- JAMY – park w zespole pałacowym, XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 567 z dnia 4.2.1997 r.
- USZYCE – park w zespole pałacowym, XIX w. wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 563/96 z dnia 24.12. 1996 r.

Równinne tereny i stosunkowo dobre drogi oraz duże kompleksy leśne pozwalają na uprawianie turystyki rowerowej i pieszej, na przykład szlakiem zabytkowych, drewnianych kościołów z Uszyc do sołectwa Gola przez Kozłowice do Jam, a następnie do Olesna.

5.1.12. Krajobraz

Krajobraz kształtuje rzeźba terenu, pokrycie terenu czyli szata roślinna, wody powierzchniowe, a także zabudowa. Najwyżej położony punkt w gminie zlokalizowany jest na południowy zachód od miejscowości Goła, na Płaskowyżu Helenowskim, natomiast najniższy usytuowany jest obszar położony w dolinie rzeki Proсны, w rejonie miejscowości Goła. Gmina Gorzów Śląski leży na pograniczu dwóch jednostek geologicznych: monokliny przedsudeckiej i monokliny śląska- krakowskiej. Podłoże geologiczne terenu gminy stanowią utwory jury i trzeciorzędu, które przykryte są od powierzchni zmiennej miąższości warstwą utworów czwartorzędowych zarówno plejstocenijskich i holocenijskich. Krajobraz gminy jest zróżnicowany, istotnym jego elementem są pola uprawne o charakterystycznym układzie wstęgowym, nieużytki czy tereny leśne, a także ciek wodny wraz z otuliną biologiczną. Obszary silniej zurbanizowane i uprzemysłowione występują głównie w centrum miasta Gorzów Śląski i w obrębie układów zabudowy poszczególnych sołectw.

Audyt krajobrazowy jest narzędziem polityki przestrzennej, ukierunkowanym na ochronę, gospodarowanie i planowanie przestrzeni w aspekcie krajobrazowym. Identyfikuje, charakteryzuje i ocenia wszystkie krajobrazy, wyłaniając jednocześnie te, które mają dla społeczności najwyższe wartości i dostarczają obiektywne dowody swojej rzeczywistej wyjątkowości.

Na terenie gminy Gorzów Śląski nie zidentyfikowano krajobrazów priorytetowych ani lokalnych form architektonicznych wymagających ochrony. Natomiast na terenie gminy możemy wyróżnić kilka typów krajobrazów, określonych w Audycie krajobrazowym:³²

- Wiejski z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe i średnie pola ;
- Wiejski z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim;
- Bagienno łąkowy głównie bezleśne, z dominacją szuwarów i turzycowisk i ekstensywnie użytkowanych łąk;
- Leśny z przewagą siedlisk borowych, siedlisk lasowych i siedlisk łąkowych, bagiennych i olszowych;
- Miejski z zachowanym układem historycznym.

³² Audyt krajobrazowy województwa opolskiego

5.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

W Prognozie oddziaływania na środowisko należy przewidzieć skutki zmian środowiska także w przypadku zaniechania realizacji Strategii.

Realizacja założeń Strategii oznacza faktycznie wykorzystanie szans na przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego, także w odniesieniu do wymiaru środowiskowego. Strategia porządkuje bowiem sposób prowadzenia działań rozwojowych i otwiera dodatkowe możliwości i ścieżki finansowania polityki rozwoju lokalnego. Pozwala przede wszystkim uporządkować logikę interwencji rozwojowych. Jest narzędziem koniecznym do tego, aby samorząd mógł sięgać po fundusze zewnętrzne, co związane jest m. in. z założeniami polityki rozwoju regionalnego, zdefiniowanymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.

Brak realizacji założeń Strategii rozwoju gminy skutkować będzie przede wszystkim brakiem możliwości realizacji interwencji na rzecz wzmocnienia potencjału gospodarczego i społecznego a także środowiskowego. W kontekście oddziaływania na środowisko działania związane z rozwojem gospodarczym i komunikacyjnym wydają się być tymi, które generować będą największy wpływ na środowisko.

Analizując całość działań, jakie przewidziano do realizacji w Strategii należy podkreślić, iż brak ich realizacji w znacznym stopniu utrudni realizację założeń ochrony środowiska a nawet ochrony przyrody. Niewątpliwie wybrane działania charakteryzować się będą znaczącym oddziaływaniem na środowisko (m. in. modernizacja i budowa dróg, budowa zbiorników retencyjnych czy OZE), jednak te działania są niejako konieczne do realizacji w kontekście zrównoważonego rozwoju gminy. Kluczowe jest jednak takie moderowanie rozwoju gospodarczego i społecznego, aby zachować i wzmocnić potencjał ekologiczny i przyrodniczy oraz chronić środowisko na terenie gminy Gorzów Śląski.

Brak realizacji Strategii może przyczynić się do następujących zmian czy pogorszenia stanu środowiska: w zakresie jakości wód powierzchniowych, stanu powietrza czy poziomu hałasu. Można założyć, że w wariancie braku realizacji celów Strategii, szczególnie tych dotyczących poprawy stanu środowiska, rozwoju infrastruktury technicznej czy ograniczenia niskiej emisji poprawa stanu środowiska byłaby trudna do osiągnięcia. Nie zrealizowanie zapisów dokumentu Strategii, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji może spowodować dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczenie środowiska.

Brak systematycznej wymiany starych systemów grzewczych na bardziej ekologiczne może spowodować dalsze zanieczyszczenie powietrza przez emisję spalin i smog.

Brak modernizacji dróg i budowy ścieżek rowerowych może spowolnić transformację w kierunku bardziej ekologicznego transportu, zwiększyć hałas i emisję CO₂ do atmosfery, brak infrastruktury towarzyszącej modernizowanym drogom takim jak: ekrany akustyczne, odwonienie, ekologiczne oświetlenia.

Brak inwestycji w niebiesko-zieloną infrastrukturę może przyczynić się do dalszych problemów z suszą, podtapianiami, wzrostem temperatury powietrza, zwiększenia stężeń pyłów i zanieczyszczeń, niewystarczająca liczba zielonych przestrzeni wpływa na izolację siedlisk, zmniejszenie liczby zwierząt i gatunków roślin, brak naturalnych filtrów powoduje że zanieczyszczenia spływają bezpośrednio do gruntu co może mieć wpływ na jakość wód.

Brak realizacji poprawy gospodarki wodno-kanalizacyjnej utrwali lub zwiększy zanieczyszczenie wód z powodu niekontrolowanego zrzutu nieczystości

Zakładając, że brak realizacji Strategii oznacza faktycznie zaniechanie realizacji szeregu inwestycji i projektów należy przewidzieć następujące skutki dla środowiska:

- Ograniczenie zdolności gminy i jej przestrzeni do realizacji działań na rzecz ochrony przed zmianami klimatu, w tym związane z zaniechaniem rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, brakiem zdolności do zwiększania retencyjności, trudnościami w przystosowaniu się do zjawiska suszy oraz pogłębieniem zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem wód,
- Ograniczeniem zdolności gminy modernizacji i rozwoju systemów gospodarki wodno-ściekowej,
- Ograniczeniem lub zaniechaniem wdrażania rozwiązań opartych na OZE,
- Ograniczeniem zdolności Gminy do kształtowania świadomości i postaw ekologicznych mieszkańców.,
- Ograniczeniem zdolności gminy do prowadzenia polityki przestrzennej, która uwzględniać będzie cele zrównoważonego rozwoju,
- Ograniczeniem zdolności gminy do utrzymania ładu przestrzennego, dbałości o walory kulturowe, historyczne, obiekty zabytkowe,
- Ograniczeniem zdolności gminy do inwestowania w niskoemisyjne rozwiązania.

Przyjęcie Strategii może stanowić jeden z ważnych kroków w kierunku wdrażania regionalnej i krajowej polityki ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. Odstąpienie od przyjęcia Strategii byłoby zatem utratą szansy na opracowanie narzędzia sprzyjającego wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Realizacja strategii rozwoju gminy stanowi zatem istotny wkład we wdrażanie zadań ochrony środowiska i ochrony przyrody w ujęciu wykraczającym poza obszar gminy. Dotyczy to w szczególności takich zagadnień jak adaptacja do zmian klimatu, ochrona powietrza, ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, zachowanie bioróżnorodności. W ujęciu lokalnym brak realizacji założeń Strategii w odniesieniu do stanu środowiska będzie szczególnie widoczny w przypadku stanu powietrza, tj. nadal lokalnym problemem będzie zanieczyszczenie powietrza powodowane przez niską emisję pochodzącą ze źródeł komunalnych. Trudno będzie osiągnąć poprawę stanu wód powierzchniowych jak również trudno będzie zapobiegać powstawaniu suszy.

5.3 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

5.3.1 Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

Przyjęto, że przewidywane znaczące oddziaływanie dotyczyć może obszarów szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenie lub negatywne zmiany w środowisku. Do tych obszarów na terenie gminy Gorzów Śląski należy zaliczyć w pierwszej kolejności:

- wody powierzchniowe
- obszary zamieszkałe;
- obszary o znaczeniu dla ochrony dziedzictwa kulturowego;
- Obszary o funkcji przyrodniczej: obszary chronione, obszary leśne .

Należy stwierdzić, iż stan środowiska w wybranych przestrzeniach gminy Gorzów Śląski może się nieznacznie różnić, a istotną determinantą stanu środowiska jest oddalenie od terenów przemysłowych (hałas, zanieczyszczenie powietrza), głównych ciągów komunikacyjnych (hałas, zanieczyszczenia powietrza), terenów zurbanizowanych (niska emisja).

Jak pokazują dane GIOŚ stan wód powierzchniowych badanych JCWP był zły. Wody płynące najczęściej narażone były na zrzut niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych (w tym migracja zanieczyszczeń). Do pogorszenia stanu wód przyczyniają się spływy powierzchniowe, zwłaszcza z terenów rolniczych poddawanych nawożeniu i chemizacji.

Obszary zurbanizowane poddane są przede wszystkim większej presji na powietrze atmosferyczne. Wynika to z lokalizacji w przestrzeni zurbanizowanej emitorów zanieczyszczeń, w szczególności pieców ogrzewanych węglem. Ponadto w przestrzeniach zurbanizowanych źródłem niskiej emisji jest transport. Krzyżują się tu szlaki komunikacyjne, miejsca zurbanizowane są miejscem docelowym dojazdów, m. in. do pracy, usług, etc. W obszarach zurbanizowanych problemem jest także hałas, który generowany jest głównie przez transport.

Obszary o znaczeniu dla ochrony dziedzictwa kulturowego stanowią głównie zabytki lub obszary zabudowy. Część tych obiektów zlokalizowana jest w centrach miejscowości, lub na ich obrzeżach (np. cmentarze, aleje). Na tych obszarach stan wybranych komponentów środowiskach jest podobny jak w przypadku obszarów zurbanizowanych. Dla tych przestrzeni zagrożeniem jest przede wszystkim sposób zagospodarowania przestrzeni, brak środków na modernizację i zachowanie zabytków, jak też niedostateczne świadomości właścicieli obiektów zabytkowych.

Obszary leśne i chronione charakteryzują się lepszym stanem środowiska w porównaniu do obszarów zurbanizowanych lub terenów przemysłowych. Związane jest to z większą odległością od źródeł zanieczyszczeń, zarówno powietrza jak również wód powierzchniowych. Lasy rekompensują negatywne skutki oddziaływania na środowisko, m.in. zanieczyszczenia powietrza, wód czy suszę. Zagrożeniem dla tych obszarów mogą być wybrane działania inwestycyjne i ich skutki, niekoniecznie realizowane na tych obszarach a w sąsiedztwie (np. Drogi, rozwój funkcji przemysłowej, OZE). Jednocześnie główne zagrożenia dla obszarów leśnych związane są przede wszystkim ze zmianami klimatu, m.in. suszą i działalnością człowieka.

5.3.2 [Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym](#)

Formami ochrony przyrody w myśl ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku. W Polsce stosuje się następujące formy ochrony przyrody: parki narodowe i krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, Natura 2000 - obszary specjalnej ochrony ptaków i specjalne obszary ochrony siedlisk, ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-dokumentacyjne. Cztery pierwsze formy ochrony, tzn.: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu stanowią krajową sieć obszarów chronionych, uzupełniane przez obszary Natura 2000 oraz formy uznaniowe (w świetle obecnych przepisów prawnych mogą być powołane uchwałą rady gminy w uzgodnieniu z RDOŚ), obejmujące użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne i pomniki przyrody.

Na terenie gminy Gorzów Śląski występują następujące formy ochrony przyrody: Rezerwat Kozłowickie Grądy, użytk ekologiczny – Starorzecze Proсны I, pomniki przyrody, gmina sąsiaduje od północy

z OCHK Dolina Proсны, a od południowego zachodu z OCHK Lasy Stobrawsko-Turawskie. Prze teren gminy przebiega korytarz ekologiczny sieci Econet – Stawy Milickie - Bory Stobrawskie.

Stan środowiska na tych obszarach zasadniczo nie odbiega od stanu dla obszaru całej miejscowości.

5.4 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

5.4.1 Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030” został opracowany zgodnie z dokumentami ponadlokalnymi i lokalnymi, odnoszącymi się do prawa wspólnotowego i światowego. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na:

- zachowanie wysokich walorów środowiska gminy oraz zwiększenie potencjału ekologicznego;
- rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, zapewniającej ochronę zasobów wodnych i przyrodniczych,
- zapobieganie i zmniejszenie suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej poprzez budowanie zbiorników retencyjnych;
- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii OZE – wpływających na poprawę stanu powietrza i klimatu, poprawę jakości życia mieszkańców, zmniejszenie gazów cieplarnianych;
- polepszenie infrastruktury komunikacyjnej – wpływające na zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych zwłaszcza hałasu oraz emisji gazów i pyłów, nasadzenia drzew i innych roślin w pobliżu;
- zagospodarowanie lokalnych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i harmonii ze środowiskiem przyrodniczym;
- poprawę infrastruktury wodno-ściekowej poprzez objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną, budowa przydomowych oczyszczalni lub szczelnych zbiorników bezodpływowych, tylko tam gdzie nie przewiduje się objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną; wykorzystanie wód opadowych i roztopowych – poprzez zwiększanie małej retencji i wdrażania proekologicznych metod retencjonowania wody; odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych ;
- działania edukacyjno-informacyjne – wpływające na wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców m. in. poprzez działania skierowane do dzieci od najmłodszych lat i zrozumienie problematyki związanej z ochroną środowiska, wzrost oddolnych inicjatyw, świadomych wyborów konsumenckich proekologicznych, a także podnoszenie świadomości rolników w zakresie upraw przyjaznych środowisku. Ma to przyczynić się również do ogólnej poprawy jakości i stanu środowiska.
- termomodernizację budynków – poprawiającą efektywność energetyczną obiektów i infrastruktury publicznej, obniżającą w ten sposób m. in. zapotrzebowanie na energię, co jest korzystne dla środowiska,
- uruchomienie dobrze funkcjonującego transportu publicznego – wpływające na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz na poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój ścieżek rowerowych,

- zachowanie istniejących terenów zielonych;
- zachowanie dziedzictwa kulturowego, zachowanie i ekspozycja zasobów krajobrazu kulturowego oraz jego struktury,

Ponadto warto zwrócić uwagę, że w projekcie Strategii cele, mierniki, działania są określone w taki sposób, by zapewniać zrównoważony rozwój, a także dalszy wzrost jakości życia mieszkańców poprzez ochronę walorów oraz zasobów przyrodniczych, zwiększenie powierzchni terenów zielonych, nowe nasadzenia roślin, ochronę powietrza, gleb i ziem, a także przystosowanie gminy do zmian klimatycznych. Strategia zwraca uwagę na ważne problemy dziedzictwa przyrodniczego poprzez realizację działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej, a także określając działania uwzględniające zrównoważony rozwój gminy z poszanowaniem środowiska.

5.4.2 Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 odpowiada na wyzwania i problemy identyfikowane powszechnie, jak i właściwie dla obszaru gminy Gorzów Śląski, dotyczące m. in. poprawy jakości powietrza, ochrony wód i gleb, poprawy jakości życia mieszkańców, przystosowania się do zmian klimatycznych. Dotyczy też problematyki związanej z ochroną środowiska i proponowanych sposobów rozwiązania problemów.

Do kluczowych problemów ochrony środowiska na terenie gminy Gorzów Śląski należy zaliczyć:

- zły stan powietrza, zwiększający się w okresie zimowym, który spowodowany jest przez sektor komunalno-bytowy, zakłady przemysłowe i transport,
- hałas generowany przede wszystkim przez transport drogowy, rosnąca ilość pojazdów, zły stan części dróg powiatowych przebiegających przez gminę;
- zły stan wód powierzchniowych w obrębie których jest gmina;
- niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych, prawdopodobieństwo niedokładnej ewidencji zbiorników i przydomowych oczyszczalni co może wpływać na stan wód i gleby;
- niedostosowanie przestrzeni, gospodarki, społeczeństwa do skutków zmian klimatu, w szczególności w zakresie retencyjności (wysokie zagrożenie suszą) oraz dostosowania obiektów w zakresie efektywności energetycznej);
- ingerencja w środowisko naturalne związane z eksploatacją surowców naturalnych.

5.5 Charakterystyka planowanych przedsięwzięć

W tej części opracowania przeanalizowano w jakim stopniu projektowany dokument Strategia Rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć. Przeanalizowano również przydatność założeń tego dokumentu w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.

Próbując dokonać analizy oddziaływania postanowień dokumentu na środowisko przeanalizowano jego zapisy w odniesieniu do Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

W pierwszym kroku podzielono planowane projekty na takie, które mogą powodować negatywne oddziaływania na środowisko (nawet niewielkie) oraz te, które nie wykazują oddziaływania na środowisko (główne działania o charakterze nieinwestycyjnym, edukacyjnym, szkoleniowym, promocyjnym, etc.). **Do dalszych, pogłębionych analiz wybrano te, które wykazują się wpływem na środowisko (korzystnym lub niekorzystnym) i w kolejnym kroku oceniono ich wpływ na środowisko w kontekście usytuowania/ lokalizacji działania oraz rodzaju i skali przedsięwzięć.**

TABELA NR 4 OCENA WPŁYWU NA ŚRODOWISKO DZIAŁAŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2025-2030

Cele operacyjne i kierunki rozwoju	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
Cel 1. Rozwój lokalnego rynku pracy, gospodarki i przedsiębiorczości				
1. Przygotowanie terenów pod inwestycje gospodarcze, z uwzględnieniem dostępu do układu transportowego oraz aktywna promocja oferty inwestycyjnej gminy.	Tereny gminne	Tak	Tak	
2. Tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które uwzględniać będą potrzeby rozwoju gospodarczego	Tereny gminne	Tak		
3. Tworzenie i promocja możliwości inwestowania na terenie gminy Gorzów Śląski w rozwój odnawialnych źródeł energii.	Tereny gminne	Tak	Tak	
4. Wzmocnienie funkcji usługowo-handlowych w przestrzeni rynku w Gorzowie Śląskim.	Tereny gminne	tak	Tak	
5. Wspieranie konkurencyjności sektora rolnego i przetwórstwa.	Tereny gminne	Nie		
6. Dostosowanie rozwoju infrastruktury i mediów do oczekiwanego rozwoju gospodarczego na terenie gminy.	Tereny gminne	Tak	Tak	
7. Wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców gminy, w tym osób młodych.	Nie określono	Nie		
8. Wspieranie aktywności zawodowej osób starszych.	Nie określono	Nie		
Cel 2. Zwiększenie atrakcyjności funkcji mieszkaniowej oraz usługowej				
1. Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe jedno i wielorodzinne oraz zagrodowe, z preferencją rozwoju funkcji mieszkaniowych przy zachowaniu zasad dostępu do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej oraz komunikacji publicznej.	Tereny gminne	Tak	Tak	

Cele operacyjne i kierunki rozwoju	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
2. Wspieranie rozwoju funkcji usługowej, komplementarnej względem funkcji mieszkaniowej, w tym zakresie usług medycznych, kultury, rekreacji i sportu..	Tereny gminne	Tak	Tak	
3. Wzocnienie atrakcyjności funkcji mieszkaniowych poprzez poprawę dostępu do oferty czasu wolnego, terenów zielonych, terenów rekreacji i wypoczynku.	Tereny gminne	Tak		
4. Tworzenie i modernizacja przestrzeni publicznych, wspierających aktywność społeczną oraz rozwój gospodarczy, w tym w ramach działań rewitalizacyjnych.	Tereny gminne	Tak	Tak	
5. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej oraz wychowania dzieci oraz dostosowanie systemu szkolno-przedszkolnego do zmian demograficznych.	Tereny gminne	Tak	Tak	
6. Rozwój i profilowanie oferty kulturalnej dla różnych grup wiekowych.	Obiekty gminne	Nie		
7. Zwiększenie dostępności i zasięgu szerokopasmowego internetu.	Nie określono	Tak		
8. Modernizacji dróg i chodników z naciskiem na bezpieczeństwo pieszych.	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
9. Rozwój dróg dla rowerów.	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
10. Rozwój połączeń komunikacji zbiorowej oraz integracja rozkładów jazdy z potrzebami mieszkańców.	Tereny gminne i ponadlokalne	Tak	Ta	Tak
Cel 3. Integracja społeczna z uwzględnieniem potrzeb starzejącego się społeczeństwa				
1. Rozwój infrastruktury społecznej oraz systemu pomocy społecznej, dedykowanych aktywności i integracji społecznej, w tym utworzenie domu dziennego pobytu dla seniorów.	Podmioty gminne	Tak	Tak	
2. Rozwój usług dedykowany osobom starszym i potrzebującym wsparcia, w tym usług opiekuńczych, usług asystenta osób niepełnosprawnych oraz usług opieki wytchnieniowej.	Podmioty gminne	Nie		
3. Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów społecznych, w tym poprzez rozwijanie systemu wsparcia rodzin.	Podmioty gminne	Nie		

Cele operacyjne i kierunki rozwoju	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
4.Wspieranie działań mających na celu rozwój społecznej odpowiedzialności i samopomocy np. w ramach pomocy sąsiedzkiej.	Podmioty gminne	Nie		
5.Poprawa standardów dostępności publicznych, likwidowanie istniejących barier architektonicznych, organizacyjnych, społecznych, ograniczających dostęp do usług i przestrzeni gminy.	Tereny gminy	Tak	Tak	
6.Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów.	Nie określono			
Cel 4. Aktywizacja społeczna oraz budowanie więzi lokalnych				
1.Wzmocnienie roli lokalnych organizacji pozarządowych, liderów społecznych, sołectw w kreowaniu oferty dedykowanej mieszkańcom gminy.	Podmioty gminne	Nie		
2.Integrowanie mieszkańców oraz wspólnot lokalnych i sąsiedzkich oraz zwiększenie roli mieszkańców w kreowaniu rozwoju gminy, w tym poprzez wspieranie inicjatyw oddolnych.	Podmioty gminne	Nie		
3.Kształtowanie lokalnych przestrzeni publicznych oraz miejsc spotkań, sprzyjających integracji i budowaniu tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe.	Tereny gminne	Tak		
4.Realizacja kampanii i działań promujących walory gminy i sukcesy jej mieszkańców.	Podmioty gminne	Nie		
5.Realizacja projektów edukacyjnych i ekologicznych angażujących mieszkańców w działania na rzecz środowiska i estetyki przestrzeni oraz na rzecz dziedzictwa kulturowego.	Podmioty gminne	Tak		Tak
6.Zachowanie dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez nadanie im nowych funkcji społecznych i gospodarczych.	Tereny gminne	Tak		Tak
7.Wzmocnienie roli sportu oraz kultury w realizacji działań dedykowanych aktywności i integracji społecznej.	Podmioty gminne	Nie		
Cel 5. Adaptacja do zmian klimatu, ochrona środowiska				

Cele operacyjne i kierunki rozwoju	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
1.Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz czynna i bierna ochrona przyrody, w tym zachowanie drożności i spójności korytarzy ekologicznych.	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
2.Wspieranie działań na rzecz utrzymania w możliwie w niezmienionym kształcie jakości krajobrazu , jak też materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych.	Tereny gminne	Tak		Tak
3.Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, zapewniającej ochronę zasobów wodnych i przyrodniczych.	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
4.Podejmowanie działań przeciwdziałających skutkom suszy, w tym działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej.	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
5.Dążenie do odciążenia celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych.	Tereny gminne	Tak		Tak
6.Rozbudowa systemu kanalizacji oraz budowa oczyszczalni ścieków .	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
7.Modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę.	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
8.Wspieranie zrównoważonego rolnictwa oraz ochrona zasobów glebowych.	Tereny gminne	Tak		Tak
9. Termomodernizacje i wykorzystanie OZE w gminnych instytucjach publicznych i jednostkach gminnych oraz wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności obiektów publicznych i komunalnych.	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
10.Wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne.	Tereny gminne	Tak		Tak
11.Prowadzenie gospodarki odpadami na terenie gminy Gorzów Śląski, zgodnie z założeniami Planu Gospodarki odpadami dla województwa opolskiego, w ramach Północnego Regionu Gospodarki Odpadami , w tym rozbudowa PSZOK.		Tak		Tak
12. Prowadzenie edukacji ekologicznej	Podmioty gminne	Tak		Tak
13.Aktualizacja programu ochrony środowiska.	Podmioty gminne	Tak		Tak
Cel 6. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego				

Cele operacyjne i kierunki rozwoju	Lokalizacja	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
1.Rozwój infrastruktury technicznej, w tym związanej z zaopatrzeniem w wodę i energii, zapewniającej bezpieczeństwo dostaw dla mieszkańców, usług komunalnych i gospodarki.	Tereny gminne	Tak	Tak	Tak
2.Planowanie i organizacja systemów ostrzegania, ewakuacji i schronienia oraz szkolenie ludności w zakresie samoobrony i postępowania w sytuacjach kryzysowych.	Podmioty gminne	Tak		
3.Tworzenie i utrzymywanie rezerw sprzętu (np. do akcji ratunkowych, ochrony indywidualnej).	Tereny gminne	Nie		
4.Wspieranie zdolności bojowych OSP z terenu gminy.	Obiekty gminne	Nie		
5.Reagowanie na zagrożenia, w tym klęski żywiołowe i wypadki, we współpracy z powiatem i wojewodą, zapewniając pomoc poszkodowanym i wspierając społeczną odporność.	Obiekty gminne	Nie		
6.Dostosowanie infrastruktury (miejsc doraźnego schronienia) i edukacja mieszkańców na rzecz poprawy zdolności do samodzielnej ochrony i reagowania na zagrożenie.	Obiekty gminne	Tak	Tak	
7.Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, korzystających przestrzeni i miejsc publicznych.	Obiekty gminne	Nie		
8.Koordinowanie działań w zakresie zarządzania kryzysowego oraz doskonalenia komunikacji społecznej w sytuacjach zagrożeń i kryzysów, celem szybkiego i skutecznego reagowania na sytuacje kryzysowe.	Obiekty gminne	Nie		
9.Doskonalenie odporności systemów informacyjnych i świadczonych usług publicznych w zakresie cyberbezpieczeństwa.	Obiekty gminne	Nie		

Analiza działań mogących oddziaływać na środowisko wykazała, że:

- Wybrane działania charakteryzować się będą różnym rodzajem oddziaływań oraz różną skalą oddziaływań. W Strategii ujęte są działania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dotyczą infrastruktury komunikacyjnej, tj. budowy i modernizacji dróg gminnych, rozwoju ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą, lokowania nowych działalności gospodarczych na terenie gminy (tereny inwestycyjne), rozwoju OZE, rozwoju i modernizacji infrastruktury komunalnej liniowej, w tym sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wraz z ujęciami wód, budowa zbiorników retencyjnych, rozwoju budownictwa mieszkalnego czy budowa infrastruktury bezpieczeństwa społecznego. Są to przedsięwzięcia, które zostały ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.
- W odniesieniu do inwestycji drogowych należy podkreślić, że zrealizowane będą prace modernizacyjne istniejących dróg gminnych, jak również budowa nowych odcinków. Planowana jest budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą. Pomimo, iż nie wskazano lokalizacji planowanych inwestycji, to można założyć tymczasowy charakter oddziaływania na środowisko. Inwestycje charakteryzować się będą umiarkowaną skalą i nie powinny naruszać lokalnego układu środowiskowego i przyrodniczego.
- Inwestycje związane z lokowaniem nowych przedsięwzięć i rozwojem infrastruktury związane będą z już istniejącymi terenami inwestycyjnymi, jak również nowymi będącymi w posiadaniu Gminy. Zakłada się rozwój małych i średnich podmiotów gospodarczych. Struktura przestrzenna gospodarki na terenie gminy jest ukształtowana ale zakłada dalszy rozwój.
- Strategia przewiduje również przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budowę nowych mieszkań jedno i wielorodzinnych, a także rozwój budownictwa społecznego. Gmina ma dobrze rozwiniętą gospodarkę i dostępność do usług publicznych i prywatnych, która sprzyjać będzie rozwojowi mieszkalnictwa.
- W Strategii przewiduje się wspieranie rozwoju niskoemisyjnych źródeł energii i OZE w gminnych instytucjach publicznych i jednostkach gminnych, a także opartych na inicjatywach osób fizycznych i publicznych, czyli tzw. prosumenckich form produkcji energii elektrycznej. W Strategii zauważa się korzystne warunki do rozwoju OZE. Gmina dążyć będzie do upowszechniania niedużych, rozproszonych rozwiązań z zakresu odnawialnych źródeł energii, jak również na własnych inwestycjach. Gmina wskazuje by tego typu inwestycje rozwijać w lokalizacjach które nie są uciążliwe dla funkcji mieszkaniowej i przyrodniczej.
- W Strategii przewidziano realizację działań związanych ze zwiększaniem potencjału retencyjnego poprzez rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury. Prowadzenie takich działań może również powodować chwilowe negatywne skutki dla środowiska, przeważać będzie jednak pozytywne, długofalowe oddziaływania na środowisko takie jak spowolnienie i zagospodarowanie spływu wód opadowych. W Strategii nie zdefiniowano miejsc, w których przewiduje się prowadzenie działań związanych z kształtowaniem potencjału retencyjnego.
- Strategia Rozwoju Gminy przewiduje inwestycje w infrastrukturę komunalną liniową. Takie działania mogą charakteryzować się znaczącym oddziaływaniem na środowisko, np. w przypadku rozbudowy sieci kanalizacyjnej, modernizacji infrastruktury wodociągowej czy budowy oczyszczalni ścieków.

- W Strategii ujęte są również działania, których oddziaływanie może mieć charakter pozytywny jak również negatywny na środowisko. Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań związany jest głównie z procesem inwestycji (np. rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej). Pośredni charakter oddziaływań dotyczyć będzie skutków zrealizowanych przedsięwzięć. Negatywny wpływ może być związany z nowymi działalnościami gospodarczymi i ogólnie zwiększoną aktywnością gospodarczą na terenie gminy. Skutkowało to może nie tylko zajęciem terenu (który faktycznie jest przeznaczony docelowo pod funkcje gospodarcze), ale zwiększoną presją na środowisko, w tym poprzez emisję zanieczyszczeń, obsługę logistyczną, dojazdy do pracy.
- Część działań będzie mieć również pośrednio pozytywny charakter oddziaływań dla środowiska. Dotyczyć on będzie aspektów związanych z komunikacją (zmodernizowane, bezpieczniejsze drogi), ochroną powietrza i klimatu (rozwój odnawialnych źródeł energii), zachowaniem zasobów wodnych (zwiększenie retencyjności), zachowaniem bioróżnorodności (tereny zielone, stosunki wodne) czy rozwój komunikacji publicznej.
- Analizując ww. działania w odniesieniu do skali i lokalizacji należy zwrócić uwagę, że działania, które mogą wpływać na środowisko realizowane będą głównie w przestrzeni zurbanizowanej (infrastruktura wodno-kanalizacyjna, tereny inwestycyjne). Nie przewiduje się zasadniczo wpływu tych działań na system obszarów przyrodniczych i prawnie chronionych, a także korytarzy ekologicznych. Niemniej jednak wybrane działania mogą wpływać na wybrane komponenty środowiska przyrodniczego, w tym bioróżnorodność. Związane są one z inwestycjami, które prowadzone są obrębnie występowania wybranych gatunków roślin i zwierząt, np. dotyczą zajęcia powierzchni gruntu, generowania hałasu, przedostawania się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych.
- Wpływ na środowisko może również dotyczyć wpływu na jakość krajobrazu. Wpływ na jakość krajobrazu mogą mieć przede wszystkim inwestycje, które trwale zmieniają krajobraz, takie jak instalacje OZE, obiekty aktywności gospodarczej czy turystycznej, brak dbałości estetycznej i przestrzennej w wykonywanych inwestycjach czy degradacja siedlisk lądowych poprzez nieumiejętne prowadzenie inwestycji. Większość inwestycji inwestycyjno-gospodarczych planowanych jest w rejonie miasta Gorzów Śląski, które nie jest w zasięgu krajobrazów priorytetowych.
- Warto również zauważyć, iż dla żadnego działania nie wskazano konkretnej lokalizacji.

TABELA NR 5 ANALIZA ZADAŃ MOGĄCYCH ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO W ODNIESIENIU DO USYTUOWANIA, RODZAJU I SKALI

Działania	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
<p>Inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową</p> <p>1.6. Dostosowanie rozwoju infrastruktury i mediów do oczekiwanego rozwoju gospodarczego na terenie gminy.</p> <p>5.6. Rozbudowa systemu kanalizacji oraz budowa oczyszczalni ścieków</p> <p>5.7. Modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę.</p> <p>6.1. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym związanej z zaopatrzeniem w wodę i energią zapewniającej bezpieczeństwo dostaw dla mieszkańców, usług komunalnych i gospodarki.</p>	<p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.</p> <p>Przedsięwzięcia mogą wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z tworzeniem systemu kanalizacyjnego (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu, jak też organizmy żywe, w tym środowiska glebowego). Znaczną skalą inwestycji charakteryzuje się również budowa przydomowych oczyszczalni ścieków</p> <p>Przedsięwzięcia docelowo będzie wpływać pośrednio pozytywnie na środowisko poprzez późniejsze funkcjonowanie całego systemu kanalizacji. Przede wszystkim pozwoli zwiększać lub zachować bioróżnorodność środowiska wodnego poprzez poprawę jakości wód powierzchniowych.</p> <p>Docelowo utworzenie nowych obiektów i infrastruktury pozwalającej na gromadzenie i zatrzymywanie wody będzie mieć pozytywne skutki. Przede wszystkim wpłynie to na zmianę stosunków wodnych i bilansu wodnego.</p>	<p>Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Określenie czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko uzależnione jest od wiedzy jaka będzie skala inwestycji oraz w jaki sposób będzie realizowana.</p> <p>Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem: <ul style="list-style-type: none"> a) przebudowy tych sieci metodą bezwykopową, b) sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym, c) przyłączy do budynków; <p>Rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową.</p> <p><i>Zawsze oddziaływujące:</i> Instalacje do oczyszczania ścieków przewidziane do obsługi liczby mieszkańców</p>

Działania	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		<p>większej niż 150 000 równoważnej liczby mieszkańców w rozumieniu art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r.poz. 2268 oraz z 2019 r. poz. 125, 534 i 1495);</p> <p><i>Potencjalne znaczące oddziaływanie:</i> instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi liczby mieszkańców nie mniejszej niż 400 równoważnej liczby mieszkańców w rozumieniu art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;</p>
<p>Inwestycje drogowe:</p> <p>2.8... Modernizacja dróg i chodników z naciskiem na bezpieczeństwo pieszych..</p> <p>2.9. Rozwój dróg dla rowerów.</p>	<p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.</p> <p>Przedsięwzięcia mogą wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z budową, modernizacją i przebudową dróg, budową ścieżek rowerowych(przed wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu).</p> <p>Przedsięwzięcia mogą wpływać pośrednio na środowisko poprzez większy ruch komunikacyjny na wybranych, zmodernizowanych szlakach komunikacyjnych (oddziaływania przede wszystkim na powietrze, wody powierzchniowe, bioróżnorodność).</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz optymalizowaniem systemu komunikacyjnego (krótsze</p>	<p>Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko kwalifikują się m. in.:</p> <p>- drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.</p>

Działania	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
	<p>odcinki przemieszczeń, płynniejsza jazda, ograniczenie zużycia paliwa. Zakłada się przy tym rozwój transportu w oparciu o rower. Powstaną nowe odcinki połączeń rowerowych, które mogą być alternatywą dla codziennych dojazdów.</p> <p>Kluczowe dla określenia wpływu realizacji projektów na system przyrodniczy jest przeanalizowanie ich lokalizacji względem obszarów wrażliwych na zanieczyszczenie (np. wód płynących, miejsc zamieszkania), a także obszarów chronionych .</p>	
<p>Poprawa jakości powietrza:</p> <p>1.3. Tworzenie i promocja możliwości inwestowania na terenie gminy Gorzów Śląski w rozwój odnawialnych źródeł energii.</p> <p>5.9. Termomodernizacja i wykorzystanie OZE w gminnych instytucjach publicznych i jednostkach gminnych oraz wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszenia emisyjności obiektów publicznych i komunalnych.</p> <p>5.10. Wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne.</p>	<p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko. Możliwe są negatywne oddziaływania w trakcie wykonywania prac termomodernizacyjnych, należy przeprowadzić inwentaryzację czy budynków nie zamieszkują chronione gatunki ptaków (wróbla i jerzyka) oraz nietoperzy. Wpływ dot. będzie głównie emisji hałasu, zanieczyszczeń powietrza.</p> <p>Docelowo realizowane działania będą mieć pozytywny wpływ na środowiska, co wiąże się ze zwiększaniem produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Wpłyne to na poprawę stanu powietrza atmosferycznego.</p>	<p>Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 5, tj. o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m. - zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 1 ha.
<p>Rozwój aktywności gospodarczej, inwestycyjnej i turystycznej.</p>	<p>Negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez</p>	<p>Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do</p>

Działania	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
<p>1.1.Przygotowanie terenów pod inwestycje gospodarcze, z uwzględnieniem dostępu do układu transportowego oraz aktywna promocja oferty inwestycyjnej gminy.</p> <p>1.4. Wzmocnienie funkcji usługowo-handlowych w przestrzeni rynku w Gorzowie Śląskim.</p> <p>2.1.Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe jedno i wielorodzinne oraz zagrodowe, z preferencją rozwoju funkcji mieszkaniowych przy zachowaniu zasad dobrego dostępu do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej oraz komunikacji publicznej.</p> <p>2.3. Wzmocnienie atrakcyjności funkcji mieszkaniowych poprzez poprawę dostępu do oferty czasu wolnego, terenów zielonych, terenów rekreacji i wypoczynku.</p> <p>2.4.Tworzenie i modernizacja przestrzeni publicznych wspierających aktywność społeczną oraz rozwój gospodarczy w tym w ramach działań rewitalizacyjnych..</p> <p>2.5.Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej oraz wychowania dzieci oraz dostosowanie systemu szkolno-przedszkolnego do zmian demograficznych.</p> <p>2.7.Zwiększenie dostępności i zasięgu szerokopasmowego internetu.</p> <p>4.3. Kształtowanie lokalnych przestrzeni publicznych oraz miejsc spotkań, sprzyjających integracji i</p>	<p>przewodzone prace związane z budową, rozbudową infrastruktury gospodarczej i turystycznej (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu).</p> <p>Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio na środowisko poprzez późniejsze funkcjonowanie obiektów i terenów przemysłowych. Możliwe są oddziaływania przede wszystkim na powierzchnię ziemi, poprzez jej zajęcie, wpływ na jakość krajobrazu jako jego istotna determinanta. Tereny aktywności gospodarczej mogą stanowić barierę dla przemieszczania się zwierząt, mogą generować hałas i dodatkowe zanieczyszczenie powietrza.</p> <p>Oddziaływanie związane może być także z możliwością generowania ruchu, w tym pojazdów wysokotonażowych (hałas, zanieczyszczenie powietrza).</p>	<p>przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Określenie czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko uzależnione jest od wiedzy, gdzie będzie zlokalizowana inwestycja (obszary chronione, ich sąsiedztwo lub poza nimi), jaka będzie powierzchnia objęta inwestycją.</p> <p>Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: <ul style="list-style-type: none"> a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a; - garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż: <ul style="list-style-type: none"> a) 0,2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, b) 0,5 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a.

Działania	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
<p>budowaniu tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe.</p> <p>6.6.Dostosowanie infrastruktury miejsc doraźnego schronienia i edukacja mieszkańców na rzecz poprawy zdolności do samodzielnej ochrony i reagowania na zagrożenia.</p>		<p>Kwestią wtórną jest także rodzaj działalności przemysłowej (czy znajdować się będzie na liście przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko).</p> <p><i>Zabudowa mieszkaniowa</i> wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą: <i>a)</i> objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: - 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy- 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze,</p> <p><i>b)</i> nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: - 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy,</p> <p>- 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze;</p> <p><i>Centra handlowe</i> wraz z towarzyszącą im infrastrukturą o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż: <i>a)</i> 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony</p>

Działania	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		<p>przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy,</p> <p>b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a; <i>Zabudowa usługowa inna niż wymieniona w pkt 56</i>, w szczególności szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry lub obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą: a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: - 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy, - 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze, Dziennik Ustaw - 11 - Poz. 1839</p> <p>b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: - 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy,</p>

Działania	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		- 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze;
<p>Ochrona przyrody, zachowanie bioróżnorodności, ekologia:</p> <p>5.1.Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz czynna i bierna ochrona przyrody, w tym zachowanie drożności i spójności korytarzy ekologicznych.</p> <p>5.3.Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, zapewniającej ochronę zasobów wodnych i przyrodniczych.</p> <p>5.4.Podjęcie działań przeciwdziałających skutkom suszy, w tym działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej.</p> <p>5.11. Prowadzenie gospodarki odpadami na terenie gminy Gorzów Śląski, zgodnie z założeniami Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego, w ramach Północnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w tym rozbudowa PSZOK.</p>	<p>Pozytywny wpływ na środowisko:</p> <p>Realizowane działania przyczyniać się będą do zachowania zasobów przyrodniczych, w tym służyć będą do ochrony bioróżnorodności.</p> <p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.</p> <p>Bezpośredni negatywny wpływ na środowisko związany jest z procesem inwestycyjnym. Zakłada się bowiem tworzenie nowej infrastruktury takiej jak zbiorniki wodne.</p> <p>Najważniejsze funkcje obiektów zielono-niebieskiej infrastruktury to zatrzymywanie wody deszczowej, oczyszczanie, nawilżanie i ochładzanie powietrza.</p>	<p>Brak negatywnego oddziaływania na środowisko. Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Skala negatywnego oddziaływania na środowisko będzie nieduża.</p>

5.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Zrównoważony rozwój jest przedmiotem szczególnego zaangażowania Unii Europejskiej oraz zasadą leżącą u podstaw wszelkich polityk i działań Unii. Celem Unii Europejskiej jest stworzenie społeczeństwa opartego na wolności, demokracji i poszanowaniu podstawowych praw oraz wspierającego równość szans i solidarność w ramach pokoleń i pomiędzy nimi.

Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju (The World Commission on Environment and Development) zdefiniowała zrównoważony rozwój jako rozwój zaspokajający obecne potrzeby bez uszczerbku dla możliwości przyszłych pokoleń zaspokajania swych własnych potrzeb³³.

Nadrzędnym prawem w Polsce jest konstytucja i do jej zapisów odnoszone są wszystkie pozostałe dokumenty prawne. Przyjęta w 1997 r. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5) ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74).³⁴

Celem zrównoważonego rozwoju jest ciągła poprawa jakości życia zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń, a także zapewnienie możliwości utrzymania pełnej różnorodności form życia na Ziemi. **W Strategii Rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 roku przyjęto jako nadrzędną zasadę zrównoważonego rozwoju. Misją gminy jest tworzenie warunków dla kształtowania wysokiej jakości życia, w tym zaspokajanie potrzeb mieszkańców związanych z usługami publicznymi, pracą, bezpieczeństwem publicznym oraz możliwością aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz rozwoju indywidualnym.**³⁵

Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. pod nazwą „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” definiuje cele zrównoważonego rozwoju:

- Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie
- Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo
- Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt
- Cel 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie
- Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt

³³ Źródło: Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju

³⁴ Źródło: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

³⁵ Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

- Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi
- Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie
- Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi
- Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność
- Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami
- Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu
- Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
- Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom
- Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony
- Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej
- Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
- Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.³⁶

Kolejnym dokumentem o charakterze międzynarodowym jest **Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek**, która powstała w wyniku dyskusji na gremiach ONZ, którą prowadzono nad podstawowymi wyzwaniem współczesnego świata. Najistotniejszą częścią dokumentu odnoszącą się do problematyki ochrony środowiska jest część II pt. „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody”, w której to części jest 14 rozdziałów dotyczących potrzeby badań środowiska, zapobieganiu zagrożeniom, zwalczaniu negatywnych zjawisk w środowisku, ochronie zasobów środowiska, bezpiecznym gospodarkom itd.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka,
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast),
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi,
- powstrzymanie niszczenia lasów,
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich,

³⁶ Źródło: „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”

- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania),
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy,
- edukacja ekologiczna³⁷.

Wśród ww. założeń, w kontekście Strategii rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030, szczególne znaczenie posiadają następujące działania:

- Poprawa gospodarki wodno-ściekowej,
- Poprawa jakości wód powierzchniowych,
- Dbłość o stan środowiska poprzez efektywne usuwanie z niego substancji szkodliwych,
- Zapewnienie warunków do edukacji społeczeństwa, w tym ekoedukacji,
- Zwiększanie obszarów zieleni i dbłość o zasoby przyrodnicze wraz z kształtowaniem krajobrazu przyrodniczego.

Wyrazem dążenia do przeciwdziałania zmianom klimatu oraz degradacji środowiska jest tzw. Zielony Ład, czyli jedna z kluczowych polityk Unii Europejskiej. Europejski Zielony Ład zawiera plan działań umożliwiających bardziej efektywne wykorzystanie zasobów dzięki przejściu na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym, przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń.

Zakłada się, że do 2050 r. UE stanie się kontynentem neutralnym dla klimatu. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało działań we wszystkich sektorach gospodarki, takich jak:

- inwestycje w technologie przyjazne dla środowiska,
- wspieranie innowacji przemysłowych,
- wprowadzanie czystszych, tańszych i zdrowszych form transportu prywatnego i publicznego,
- obniżenie emisyjności sektora energii,
- zapewnienie większej efektywności energetycznej budynków,
- współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu poprawy światowych norm środowiskowych.

UE zapewni wsparcie finansowe i pomoc techniczną dla ludzi, przedsiębiorstw i regionów najbardziej odczuwających skutki przejścia na gospodarkę ekologiczną. Służyć temu będzie mechanizm sprawiedliwej transformacji, w ramach którego najbardziej dotknięte regiony mają otrzymać 100 mld euro w latach 2021–2027.³⁸

Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 kierunkuje się na zagadnienia spójne z założeniami Zielonego Ładu. Szczególnie widoczne jest to w celach odnoszących się do kwestii związanych z rozwojem OZE, rozwojem systemów retencji, zachowaniem bioróżnorodności czy edukacją ekologiczną.

16 lipca 2019 roku Rada Ministrów przyjęła "Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" – PEP2030. PEP2030 staje się najważniejszym dokumentem strategicznym w tym obszarze.

PEP2030 jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich

³⁷ Źródło: Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek

³⁸ Za: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje "Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)".

PEP2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost z SOR.

Cele szczegółowe PEP 2030 stanowią odpowiedź na zdiagnozowane najważniejsze trendy w obszarze środowiska.

TABELA NR 6 CELE PEP 2030

Lp.	Trendy	Cele
1.	Przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi	Cel szczegółowy I. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
2.	Zwiększająca się konkurencja o zasoby	Cel szczegółowy II. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.
3.	Rosnąca presja na ekosystemy	Cel szczegółowy III. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.
4.	Nasilające się skutki zmian klimatu	Cele horyzontalne: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.
5.	Wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska	Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

W PEP 2030 określono następujące kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,

- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT,
- Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

W kontekście założeń Strategii istotna spójność PEP 2030 związana jest z europejską polityką klimatyczną, która przewiduje, że do 2050 roku UE stanie się neutralna klimatycznie, a już do roku 2030 emisja w UE powinna zostać ograniczona o co najmniej 55%. Ponadto ważne z perspektywy lokalnej są działania na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych.

5.7. Wpływ realizacji założeń Strategii na środowisko w tym działania kompensujące

Oddziaływania na etapie budowy/realizacji inwestycji, zadań

Wszystkie przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane w ramach Strategii związane są z większymi lub mniejszymi uciążliwościami wynikającymi z transportu i pracy sprzętu budowlanego tj.: przemieszczanie mas ziemnych, transport materiałów budowlanych, instalacji, obsługi, itp. Należy w związku z tym liczyć się z lokalnym zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego substancjami emitowanymi przez pojazdy (tlenki węgla i azotu, węglowodory) oraz hałasem z pracy maszyn. Powyższe emisje mogą być zredukowane przez odpowiednią organizację pracy, zraszanie materiałów i dróg przejazdowych oraz stosowanie tylko w pełni sprawnego sprzętu. Pewne zanieczyszczenie będzie stanowił emisja związków organicznych z procesów malowania, modernizacji nawierzchni dróg z użyciem mas asfaltowych. Ponieważ jest ona chwilowa i szybko rozprasza się w otoczeniu nie jest limitowana i nie stanowi znaczącego wpływu na środowisko.

W trakcie budowy powstawać będą odpady (głównie z grupy 17, np. resztki papy, opakowania po farbach i lakierach, gruz, materiały rozbiórkowe itp.). W ramach minimalizacji tego oddziaływania wszystkie odpady powinny być gromadzone selektywnie i przekazywane uprawnionym odbiorcom w pierwszej kolejności umożliwiającym ich ponowne wykorzystanie (np. przez odzysk).

Praca maszyn i środków transportu powodować będzie hałas. W celu minimalizacji tych oddziaływań należy zwrócić uwagę na stan techniczny sprzętu transportującego i budowlanego oraz jakość dróg dojazdowych.

Pewne niebezpieczeństwo zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gleby będzie występowało przez możliwe wycieki ze sprzętu budowlanego. Dlatego do prac musi być dopuszczony tylko sprawny sprzęt, bez awarii a wykonawca powinien posiadać zabezpieczone środki zaradcze i neutralizujące ewentualne wycieki. Wszelkie tankowania i uzupełnianie olejów, płynów w pojazdach i maszynach muszą być prowadzone z ostrożnością, w stałych miejscach wyznaczonych na placu budowy o spadku przeciwnym do najbliższych spływów wód.

W przypadku, gdyby dochodziło do konieczności odwadniania terenów budowy będą powstawały ścieki z budowy oraz miejscowe obniżenia wód gruntowych. Będzie to działanie lokalne i odwracalne.

Szczególne uwagi należy zwracać na ochronę zwierząt żyjących w budynkach (ptaki np. jeżyki, wróble, jaskółki, sowy, oraz drobne ssaki np. nietoperze) w trakcie prac termomodernizacyjnych. Za każdym razem wykonywanie prac musi być planowane z zachowaniem wszystkich przepisów prawa, przede wszystkim z ustawą o ochronie przyrody i rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (w przypadku konieczności niszczenia siedlisk czy płoszenia z miejsc rozrodu gatunków prawnie chronionych należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w celu uzyskania odpowiedniego odstępstwa w tym zakresie). Wszystkie budynki użyteczności publicznej przed wykonaniem termomodernizacji muszą być ocenione przez eksperta pod względem występowania i postępowania z gatunkami chronionymi (głównie jeżyki, wróble i nietoperze). Ekspertyza musi być uwzględniona w planowaniu przebiegu prac termomodernizacyjnych (np. zabezpieczenia otworów wlotowych siatką przed okresem lęgowym ptaków czy rozrodczym nietoperzy) oraz wynikających z niej założeń powykonawczych (np. zawieszenia budek lęgowych).

W temacie właściwie wszystkich rodzajów prac budowlanych – w trakcie działań inwestycyjnych należy wspomnieć o ochronie płazów.

Ogólne zasady czynnej ochrony płazów do działań przewidzianych w ramach projektu Strategii:

- konieczna jest ciągła kontrola pasa budowy oraz placów budowy pod kątem występowania płazów (np. wykopy, doły, składowiska materiałów),
- zabezpieczenia wlotów do urządzeń odwodnieniowych należy wykonać natychmiast po ich montażu,
- kontrola stanu ogrodzeń (w tym tymczasowych),
- nie należy dopuścić do zarastania sąsiedztwa ogrodzeń tymczasowych prowadząc wykaszanie roślinności,
- zabezpieczenia wykopów należy podjąć natychmiast po ich wykonaniu.³⁹

Zadania inwestycyjne projektu Strategii prowadzone zgodnie z wytycznymi prawa oraz określonymi dla nich działaniami w maksymalny sposób ograniczą swoje oddziaływanie na środowisko, tym samym nie prognozuje się znaczącego ich oddziaływania. W przypadku, jeżeli zadanie będzie stanowiło przedsięwzięcie wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), wówczas będzie miała dla niego zastosowanie procedura oceny oddziaływania na środowisko. O możliwości realizacji inwestycji przesądzą w ostateczności wyniki dokonanej oceny oraz ustalone na jej podstawie warunki realizacji, zapisane i skonkretyzowane w decyzji środowiskowej, która wydawana jest po uprzednim uzgodnieniu z właściwymi organami. Zasięg działań przewidzianych w Strategii ograniczał się będzie do wykonywania określonych zadań, zgodnie z przepisami i wymaganiami prawa przez uprawnione podmioty, w sposób bezpieczny dla środowiska. Oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji zapisów Strategii, będą miały zasięg lokalny w obrębie terytorium jednej gminy i związany jedynie z realizacją zadania.

Z analizy zadań ujętych w Strategii w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z 10 września 2019 roku (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839; ze zm.) w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać

³⁹ Za: „Poradnik ochrony płazów. Ochrona dziko żyjących zwierząt w projektowaniu inwestycji drogowych. Problemy i dobre praktyki” Rafał T. Kurek, Mariusz Rybacki, Marek Sołtysiak, Bystra 2011).

na środowisko wynika, że realizacja Strategii może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko poprzez zadania:

- rozbudowa i modernizacji sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, budowa oczyszczalni
- budowa infrastruktury rekreacyjno-turystycznej, obiektów użyteczności publicznej i zasobów mieszkalnych;
- modernizacja dróg, budowa i modernizacja chodników i ścieżek rowerowych,
- rozwój infrastruktury dla przedsiębiorczości; rozbudowa obiektów edukacyjnych
- budowa infrastruktury dla bezpieczeństwa,

Zadania te mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, gdy skala realizacji tych przedsięwzięć przekroczy wartości graniczne, określone w w/w Rozporządzeniu – dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Jednak ze względu na ogólny charakter projektu Strategii trudno ocenić dokładnie, jakie będzie ostateczne oddziaływanie na środowisko określonych w nim działań. Przede wszystkim dokument ten nie definiuje konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych lub organizacyjnych, tzn. nie wskazuje ich charakteru, lokalizacji, a także sposobu realizacji. Struktura dokumentu opiera się na celach strategicznych, operacyjnych, miernikach celów operacyjnych, oczekiwanych wartościach mierników, działaniach i oczekiwanych rezultatach planowanych działań, które charakteryzują się bardzo dużym stopniem ogólności, bez wskazywania dokładnych terminów wykonania oraz zakresów.

Oddziaływania związane z rozwojem energetyki odnawialnej

W Strategii zakłada się tworzenie warunków do rozwoju odnawialnych źródeł energii. Strategia jednak nie określa w jaki sposób i na jakich zasadach gmina będzie tworzyć te warunki. Gmina określa jedynie, że miejsca pod potencjalne inwestycje OZE nie powinny być uciążliwe dla funkcji mieszkalnych i środowiska przyrodniczego.

Wpływ realizacji Strategii na komponenty środowiska

Wpływ na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Realizacja Strategii nie wpłynie trwale na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. W wyniku realizacji założeń Strategii zakłada się wystąpienie oddziaływań na powietrze atmosferyczne, negatywnych, krótkotrwałych lub stałych, bezpośrednich, pośrednich (np. funkcjonowanie dróg) oraz oddziaływań pozytywnych. Realizacja wybranych inwestycji może powodować negatywny wpływ na standardy powietrza w ujęciu lokalnym (wpływ chwilowy i lokalny). Dotyczy to przede wszystkim zadań o charakterze inwestycyjnym, których realizacja może powodować emisję gazów i pyłów do atmosfery.

Nie przewiduje się natomiast zauważalnego pogorszenia parametrów jakości powietrza w wyniku realizacji tych działań. Należy przestrzegać zasad BHP oraz minimalizować ryzyko zanieczyszczeń powietrza, m. in. poprzez zabezpieczanie placów budowy, np. poprzez przykrycie materiałów, polewanie dróg dojazdowych wodą w celu zapobiegania pyleniu, utrzymywania w dobrym stanie maszyn i urządzeń (emisja spalin). Istotne przy realizacji inwestycji stosowanie rozwiązań, które wpłyną pozytywnie na powietrze atmosferyczne, w tym przede wszystkim kreowanie rozwiązań sprzyjających rozwojowi mobilności opartej na transporcie zbiorowym, rowerowym.

Pozytywnie wpłyną niewątpliwie działania związane z nowymi nasadzeniami roślin, zakładaniem nowych terenów zielonych, sianiem łąk kwietnych, edukacją społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska i troski o powietrze, działania zmierzające do wymiany nieefektywnych źródeł ogrzewania,

likwidacji tzw. „kopciuchów”, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprawy efektywności energetycznej budynków.

Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Nie przewiduje się, aby zadania określone w Strategii miały zauważalny negatywny wpływ na wody powierzchniowe i podziemne.

Wpływ na środowisko związany będzie z prowadzeniem z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycji wielkopowierzchniowych, wymagających użycia ciężkich maszyn i sprzętu, przeobrażenia powierzchni ziemi, zorganizowania terenu budowy oraz dojazdu do niego. W ten sposób generuje się również negatywne oddziaływania na środowisko wodne, poprzez spływ powierzchniowy wód opadowych z terenu prowadzonej inwestycji, naruszenie układu wodnego środowiska glebowego, dostawanie się do wód powierzchniowych i gruntowych szkodliwych substancji, np. ropopochodnych, farb, lakierów, etc. Działania takie mogą powodować dostarczanie zanieczyszczeń, w pierwszej kolejności do wód powierzchniowych, a następnie w wyniku przenika do głębszych warstw ziemi – wód podziemnych. Dotyczy to m. in. materiałów eksploatacyjnych maszyn i urządzeń, środków z placu budowy, jak też spływu powierzchniowego z terenu budowy.

Pozytywne oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne związane będzie z działaniami z zakresu edukacji ekologicznej oraz poprzez bezpośrednie działania infrastrukturalne.

Prowadzenie prac modernizacyjnych i rozbudowy istniejących instalacji, wpłynie na poprawę ich funkcjonowania i będzie korzystne dla środowiska. Realizacja przedsięwzięć umożliwi odpowiednie zagospodarowanie ścieków komunalnych w całej gminie oraz poprawi gospodarkę wodną, m. in. poprzez wykorzystanie wody opadowej i roztopowej. W wyniku modernizacji ujęć wód i wodociągów zostanie utrzymana wysoka jakość wody. Poprzez utrzymanie pasów zadrzewień dojdzie do poprawy jakości miejscowych cieków wodnych.

Nie przewiduje się, aby nowe inwestycje miały zauważalne negatywne oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne. Nie przewiduje się znaczących oddziaływań realizacji Strategii na jednolite części wód, nie przewiduje się jego znaczącego oddziaływania na obszary chronione. Regulacja systemu melioracyjnego przyczyni się do częściowego przywrócenie naturalnego przepływu wód w ciekach.

Realizacja Strategii nie wpłynie na pogorszenie stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Realizacja w/w dokumentu:

- nie wpływa na stan wód – nie będzie powodować zamian w zasobach wodnych,
- nastąpi lepsze dysponowanie zasobami przez zmniejszenie zużycia wody,
- planowane są inwestycje rozbudowy istniejącego systemu kanalizacyjnego i wodociągowego, w celu zwiększenia ich wydajności oraz skuteczności oczyszczania ścieków – zmniejszy się niebezpieczeństwo przedostawania nieoczyszczonych ścieków do wód,
- zostanie wzmocniona kontrola prawidłowości postępowania ze ściekami,

Podsumowując, mając na uwadze przewidywaną skalę oraz zakres inwestycji, które mogą wpłynąć na stan wód nie prognozuje się wystąpienia sytuacji, w której realizacja ustaleń Strategii może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w „ II Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Mając na uwadze charakterystykę działań przewidzianych do realizacji w Strategii zaleca się zwracanie szczególnej uwagi i zachowanie ostrożności podczas prowadzenia inwestycji. Należy odpowiednio zabezpieczyć teren budowy, unikać przedostawania się do środowiska glebowego płynów eksploatacyjnych, paliw i innych szkodliwych substancji. Należy zabezpieczyć teren przed możliwością niekontrolowanego spływu powierzchniowego i erozji powierzchni ziemi.

Wpływ na gleby i zasoby naturalne

W wyniku realizacji założeń Strategii zakłada się wystąpienie oddziaływań na powierzchnię ziemi negatywnych, krótkotrwałych lub stałych, bezpośrednich, pośrednich w wyniku zajęcia powierzchni ziemi. Oddziaływanie ograniczone będzie częściowo do czasu trwania inwestycji. Jednocześnie przy założeniu powstania nowych obiektów, takich jak teren inwestycyjny, rozbudowa funkcji mieszkalnych, strefy aktywności dla młodzieży, oddziaływanie będzie stałe, nieodwracalne.

Do zanieczyszczenia gleb wokół inwestycji może dochodzić w trakcie prac budowlanych, niewłaściwej ich eksploatacji czy mechanicznego uszkodzenia. Dla minimalizacji powyższych oddziaływań wszystkie inwestycje będą realizowane z materiałów o odpowiednich kwalifikacjach i przedłużonej żywotności. Sprzęt transportowy i budowlany musi być sprawny technicznie i podlegać codziennym kontrolom.

Przy niewłaściwym transporcie odpadów (brak siatek zabezpieczających, pojemników do transportu), może dochodzić do zanieczyszczenia terenów przy trasach transportowych. Dlatego powinny być podjęte działania zmierzające do unikania takich sytuacji.

Mając na uwadze, że wpływ na środowisko wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury lub modernizacją istniejącej, jak również późniejsze funkcjonowanie tej infrastruktury, wśród rozwiązań mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wskazać przede wszystkim na właściwą lokalizację działań np. na obszarach pozbawionych szczególnych walorów przyrodniczych, unikanie lokalizacji wymagających znacznych zmian ukształtowania terenu oraz wywołujących konflikty przestrzenne, w tym degradację krajobrazu lub utratę produktywności gleb wyższych klas bonitacyjnych, zachowanie śródpolnych ekosystemów jako lokalnych centrów różnorodności biologicznej. Istotne jest również odpowiednie zorganizowanie procesu inwestycyjnego, w tym również odpowiedniego zagospodarowania powstałych odpadów.

Oddziaływania akustyczne (hałas)

W wyniku realizacji założeń Strategii zakłada się wystąpienie oddziaływań na klimat akustyczny, negatywnych, krótkotrwałych lub stałych, bezpośrednich, pośrednich (funkcjonowanie dróg, parkingów) oraz oddziaływań pozytywnych.

Wpływ na środowisko związany będzie z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycji wymagających użycia ciężkich maszyn i sprzętu, np. inwestycje drogowe. Docelowo wpływ na klimat akustyczny może mieć funkcjonowanie dróg o znacznym natężeniu ruchu. Hałas może być generowany w trakcie prac budowlanych oraz podczas użytkowania obiektów przez maszyny i urządzenia. W wyniku realizacji założeń Strategii nastąpi poprawa klimatu akustycznego, co wynikać będzie z usprawnieniem systemu komunikacyjnego, w tym odciążenia ruchu w strefach mieszkaniowych.

Wpływ na chwilowe pogorszenie się warunków akustycznych może mieć realizacja większości przedsięwzięć inwestycyjnych, w których wykorzystywany jest ciężki i specjalistyczny sprzęt generujący hałas.

Do przedsięwzięć, które mogą pozytywnie wpływać na klimat akustyczny można wymienić takie jak odpowiednie planowanie przestrzenne i zarządzanie zagospodarowaniem terenu z uwzględnieniem problemów akustycznych, np. poprzez ustalanie obszarów ograniczonego użytkowania,

Wpływ na przyrodę, w tym rośliny, grzyby, zwierzęta oraz bioróżnorodność, korytarze ekologiczne

Wpływ na zasoby przyrody ożywionej zależy od charakteru, wielkości/skali danego przedsięwzięcia oraz jego lokalizacji względem zasobów przyrody. Nowa zabudowa/infrastruktura powodować będzie zajęcie i ubytek terenu. Nowo powstała infrastruktura stanowić może barierę ekologiczną dla wybranych gatunków zwierząt.

Zakłada się przy tym, iż możliwe będzie wystąpienie oddziaływań na bioróżnorodność, w tym na rośliny, grzyby zwierzęta. Oddziaływania te ograniczone będą częściowo do czasu trwania inwestycji. Jednocześnie przy założeniu powstania nowej infrastruktury, takiej jak obiekty aktywności gospodarczej, turystycznej oddziaływanie będzie stałe, nieodwracalne lub częściowo odwracalne.

Mając na uwadze, że w Strategii założono inwestycje drogowe, należy zwrócić uwagę, że drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego.

Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) – wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa).

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001, tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

Termomodernizacja budynków również może mieć wpływ na bioróżnorodność w trakcie wykonania prac budowlanych. Należy zwrócić uwagę czy w budynkach nie zamieszkują chronione gatunki ptaków

czy nietoperzy. W przypadku stwierdzenia obecności siedlisk należy dostosować termin sposób wykonania prac do ich okresów lęgowych, rozrodczych i hibernacji.

Kolejnym typem przedsięwzięć, które mogą oddziaływać na bioróżnorodność, w szczególności na zwierzęta, są inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii. Szerzej kwestie oddziaływania tych inwestycji na środowisko przedstawiono w opisie oddziaływań związanych z rozwojem energetyki odnawialnej.

W przy realizacji działań ujętych w Strategii należy uwzględnić ogólne zasady realizacji inwestycji mając na uwadze ochronę gatunkową roślin, zwierząt, grzybów.

Planowane instalacje powinny być lokalizowane na obszarach do tego celu przeznaczonych, z uwzględnieniem wpływu na obszary chronione. W sąsiedztwie instalacji można liczyć się ze zmianami w składzie gatunkowym i liczebności zwierząt. Część gatunków będzie migrować na inne tereny, co związane będzie przede wszystkim ze zwiększonym hałasem oraz ruchem pojazdów transportowych. Większe obiekty liniowe (np. drogi) lub wysokościowe mogą stwarzać ograniczenia w migracji zwierząt. Należy je lokalizować poza głównymi szlakami migracji lub z zachowaniem przyrodniczej funkcjonalności tych obszarów.

Do zadań korytarzy ekologicznych należą m.in. – ochrona i rozwój przestrzennej i funkcjonalnej kompletności krajobrazu, zapewnienie gatunkom dostępu do siedlisk, ułatwienie kolonizacji nowych sukcesji na opuszczonych siedliskach. Ważną funkcją jest umożliwienie zwierzętom przemieszczania się w przestrzeni co wpływa na różnorodność biologiczną. Korytarze, które przebiegają przez teren gminy Gorzów Śląski, spełniają ww. funkcje, natomiast kierunki rozwoju zakładane w strategii takie jak inwestycje drogowe, budowa ścieżek rowerowych czy przygotowanie terenów pod inwestycje gospodarcze i nową zabudowę mieszkaniową, mogą zagrozić ciągłości struktury i funkcji tych korytarze. Mogą stanowić barierę fizyczną, co może wpłynąć na drożność korytarzy leśnych lub hydrologicznych. Dla skali oddziaływania tych inwestycji, istotna będzie lokalizacja, której na tym etapie dokumentu nie można wskazać i wielkość przedsięwzięcia.

Do negatywnych oddziaływań na korytarze ekologiczne można zaliczyć min. Fragmentacja siedlisk, podział spójnych terenów przyrodniczych na mniejsze co może wpływać na ograniczenie dostępu do pożywienia i miejsc rozrodu, przerwanie korytarzy co może prowadzić do spadku bioróżnorodności.

Potencjalne ryzyko zaburzenia ciągłości czy drożności tych obszarów powinno być minimalizowane już na etapie projektowania inwestycji poprzez dobór odpowiednich środków i rozwiązań technicznych ograniczających ryzyko wystąpienia tego rodzaju oddziaływań.

Zmniejszenie zanieczyszczeń przedostających się do gleby ze ściekami, odpadami wpłynie na lokalne zmiany flory lubiącej wysoko zasobne siedliska, zwłaszcza azotolubnej.

Nowe aranżacje terenów zielonych przyczynią się do poprawy jakości środowiska oraz rozwoju przyrody. Poprawi się bioróżnorodność. Nowe nasadzenia drzew, bylin, założone łąki kwietne staną się ostoją dla zwierząt, owadów i ptaków.

Oddziaływanie na klimat (w tym mikroklimat) oraz występowanie klęsk żywiołowych

Ze względu na brak dużych inwestycji, realizacja Strategii nie będzie miała znaczącego wpływu na zmienność warunków klimatycznych. Wartości w ramach efektu gminy nie będą mierzalne. Mierzalny efekt przyniesie dopiero zsumowanie działań wielu podobnych regionów na obszarze całego kraju.

Związane jest to z dużą zmiennością warunków klimatycznych i ich zależnością zarówno od czynników antropogenicznych jak i naturalnych notowanych na całym świecie, trudno przewidzieć ich kierunek i potencjał na terenie jednej miejscowości. Można wnioskować, że będzie on zgodny z trendami dla całego regionu Nizy Polski.

Wymierne efekty zmiany mikroklimatu wykaże promocja oraz kontrole nieefektywnych źródeł ogrzewania, wsparcie pro-środowiskowych rozwiązań (odnawialnych źródeł energii). Zastosowanie ich w szerokiej skali zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy poprawi warunki przejrzystości i zdrowotności powietrza.

Realizowane w ramach Strategii inwestycje mogą przyczyniać się do emisji CO₂, jednak skala tej emisji nie powinna być istotna. Oddziaływanie pozytywne związane będzie z dążeniem do rozwoju niskoemisyjnych rozwiązań w sferze publicznej.

Realizacja Strategii nie wpłynie w zauważalny sposób negatywnie na zmiany klimatu. Do zadań, które mogą pogłębiać pojawiające się zagrożenia, będące pochodnymi zmian klimatu, takie jak ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), należą te związane z budową infrastruktury technicznej, nowej zabudowy (np. tereny inwestycyjne). Realizacja Strategii nie będzie wpływać na zmianę warunków termicznych, anemometrycznych, wilgotnościowych, w tym nie będzie wpływać na mikroklimat.

Strategia zakłada przy tym realizację działań na rzecz klimatu, w tym poprzez działania edukacyjne. Wpisuje się to w ramy „Strategicznego plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020). Dokument ten wśród działań o charakterze horyzontalnym, które powinny być realizowane we wszystkich województwach wymienia następujące:

- edukacja w zakresie zmian klimatu i ograniczenia ich skutków,
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz (w dalszej perspektywie) postępu we wdrażaniu regionalnych i lokalnych strategii / planów adaptacyjnych,
- planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- adaptacja do zmian klimatu w miastach, w tym przygotowanie i wdrażanie zintegrowanych strategii / planów adaptacyjnych,
- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych gatunków i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- promocja właściwego gospodarowania na obszarach rolnych, wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych,

- uwzględnienie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej (climate proofing).⁴⁰

Wpływ na krajobraz

Negatywny wpływ na krajobraz może dotyczyć przede wszystkim obiektów liniowych i nowej zabudowy gospodarczej (drogi, tereny inwestycyjne, instalacje OZE), mieszkaniowej. Przy obiektach drogowych ważne jest zachowanie i tworzenie nasadzeń roślinności wysokiej przydrożnej, które tworzą walory krajobrazowe tych obiektów.

Krajobraz pełni ważną rolę w publicznych zainteresowaniach dziedzinami kultury i ekologii i sprawami społecznymi – wpływa bezpośrednio na jakość życia. Stanowi zasób sprzyjający działalności gospodarczej, może przyczyniać się do tworzenia zatrudnienia, rozwoju turystyki. Jakość krajobrazu wpływa zasadniczo na dobrobyt ludzi i tożsamość.

Ochrona krajobrazu oznacza prowadzenie działań na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. W powyższym aspekcie realizacja działań rozwojowych powinna uwzględniać jakość i potencjał krajobrazu.

Mając na uwadze charakter przewidzianych do realizacji zadań oraz obecny sposób zagospodarowania przestrzeni, należy podkreślić, iż realizacja Strategii może mieć wpływ na krajobraz. W realizacji Strategii należy założyć konieczność prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, w myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98).

Promieniowanie elektromagnetyczne

W wyniku realizacji założeń Strategii zakłada się bardzo małe prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań negatywnych. Przewidziane do realizacji działania mogą generować powstawanie pól elektromagnetycznych, co związane jest przede wszystkim z podłączeniem do zasilania energetycznego tworzonych obiektów infrastruktury, w tym instalacja OZE. Skala tych oddziaływań będzie zasadniczo niewielka. Potwierdzają to dostępne wyniki badań wykonanych w przypadku instalacji związanych z OZE. Wykazano, że narażenie pracowników jest w granicach wymagań prawa pracy.

Zasoby naturalne

W wyniku realizacji założeń Strategii nie prognozuje się oddziaływań na zasoby naturalne. W Strategii nie przewidziano realizacji działań, które bezpośrednio dotyczą gospodarowania lub zużywania zasobów naturalnych. W Strategii przewidziana co prawda realizację działań inwestycyjnych, np. modernizacji i przebudowy dróg. Te działania spowodują zużycie zasobów naturalnych, takich jak kruszywa drogowe, paliwo do pojazdów. Niemniej jednak skala inwestycji nie spowoduje znaczącego wpływu na stan tych zasobów.

Zabytki

⁴⁰ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Na zabytki i dobra materialne najniekorzystniej oddziałują zanieczyszczenie powietrza, szczególnie mieszanki tlenków siarki, azotu i węgla. Powodują one zakwaszenie wód opadowych i roztopowych, co przyczynia się do szybszej korozji i niszczenia dóbr kulturalnych oraz materialnych. Realizacja Strategii nie spowoduje negatywnego wpływu na zabytki. Przewiduje się pozytywny wpływ, co związane jest z inwestycjami związanymi z modernizacją i zachowaniem zabytków na terenie gminy Gorzów Śląski.

Dobra materialne

Realizacja Strategii nie będzie miała wpływu na zasoby dóbr materialnych. Inwestycje realizowane związane będą z już istniejącym układem funkcjonalnym. Nie zakłada się zajmowania terenów, przestrzeni, które powodować będą ubytki lub straty w dobrach materialnych. Także skutki prowadzonych działań inwestycyjnych nie spowodują szkód w dobrach materialnych.

Ludzie

Realizacja założeń Strategii co do zasady pozytywnie wpłynie na mieszkańców gminy. Poprawi się przede wszystkim dostępność do usług publicznych. Zakłada się ponadto realizację działań na rzecz ochrony środowiska, w tym przeciwdziałanie zmianom klimatu. Negatywny wpływ na ludzi związany będzie z procesami inwestycyjnymi, powodujący chwilowe negatywne oddziaływania.

5.8. Podsumowanie oddziaływania na środowisko

5.8.1. Prawdopodobieństwo występowania, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność

Należy stwierdzić, że realizacja przedsięwzięć ujętych w Strategii rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030, z dużym lub umiarkowanym prawdopodobieństwem spowoduje oddziaływania na środowisko (zarówno pozytywne jak też negatywne). Bilans tych oddziaływań jest przechylony na korzyść oddziaływań pozytywnych.

Dużego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych oddziaływań należy oczekiwać przede wszystkim w odniesieniu do powietrza atmosferycznego, powierzchni ziemi, wód powierzchniowych oraz hałasu, w odniesieniu do oddziaływania na bioróżnorodność, w tym podlegających ochronie gatunki roślin, grzybów i zwierząt, oddziaływania na powierzchnię ziemi, umiarkowanego prawdopodobieństwa w odniesieniu do krajobrazu, małego w odniesieniu do oddziaływania klimat. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań wynika z faktu, że powiązane jest ono w dużym stopniu z procesami inwestycyjnymi, w tym dot. inwestycji liniowych, wielkopowierzchniowych. W przypadku realizacji inwestycji niemal pewne jest, że wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania na środowisko, niepewna jest natomiast skala tych oddziaływań. Mniej pewne jest natomiast prawdopodobieństwo oddziaływań pośrednich, wywołanych przez powstałe w wyniku realizacji inwestycji zmiany.

Należy dodać, iż nie prognozuje się wystąpienia negatywnych oddziaływań w stosunku do obszarów chronionych. Wynika to z faktu, że na tych obszarach nie przewiduje się realizacji inwestycji ujętych w Strategii.

Większość oddziaływań na środowisko, które prognozuje się w związku z realizacją Strategii, będzie miało charakter czasowy, ograniczony do trwania inwestycji. Z reguły procesy inwestycyjne trwają do 2-3 lat. Po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną, czyli takie oddziaływanie będzie miało charakter jednorazowy. Realizacja kilku działań przyczyni się jednak do „trwałych” zmian w przestrzeni

i funkcjonalności obszaru. Należy tutaj wymienić inwestycje związane z tworzeniem terenów inwestycyjnych, budową dróg rowerowych, rozwojem instalacji OZE, budową nowej infrastruktury sportowej, mieszkaniowej czy terenami inwestycyjnymi.

Zasięg oddziaływań na środowisko będzie miał w większości lokalny charakter. Związany będzie z realizowanymi inwestycjami. Prowadzone prace budowlane powodować będą chwilowe lub stałe zajęcie powierzchni ziemi, w tym degradację środowiska glebowego. Skutki prowadzonych prac mogą być odczuwane w najbliższym sąsiedztwie poprzez emisję pyłów i zanieczyszczeń gazowych oraz hałas. Do środowiska wodnego dostawać się mogą zanieczyszczenia wskutek spływu powierzchniowego. W ten sposób zanieczyszczenia mogą migrować także na inne obszary. Powstałe uciążliwe dla środowiska obiekty generować mogą negatywne oddziaływania głównie w najbliższym sąsiedztwie (tereny inwestycyjne). Większość negatywnych oddziaływań ze względu na koncentrację działań w przestrzeniach zurbanizowanych.

Większość skutków negatywnych oddziaływań charakteryzować się będzie pełną lub częściową odwracalnością. Po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną, więc zniknie większość negatywnych skutków. Związane to będzie także z procesami samooczyszczania, w tym powietrza atmosferycznego, środowiska glebowego i wodnego. W przypadku trwałej zmiany sposobu zagospodarowania lub funkcjonowania terenu, np. w przypadku zabudowy, dojdzie do nieodwracalnych w dłuższej perspektywie czasu zmian w środowisku. Dotyczyć to będzie przede wszystkim przedsięwzięć, które powodować będą zajęcie powierzchni ziemi.

5.8.2. Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Ryzyko skumulowanych oddziaływań na środowisko związane może być z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi. Potencjalnie największe ryzyko oddziaływań skumulowanych należy postrzegać w realizacji osobnych przedsięwzięć infrastrukturalnych/inwestycyjnych w tym samym czasie i/lub miejscu, co może spowodować przekroczenie norm środowiskowych, w tym czasie i miejscu. Przykładem takich przedsięwzięć może być prowadzenie prac inwestycyjnych.

Ze względu na prognozowany lokalny charakter oddziaływań, koncentrację działań w przestrzeni zurbanizowanej nie przewiduje oddziaływań transgranicznych na środowisko, także ze względu na znaczne oddalenie od granic kraju.

5.8.3. Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

W Strategii rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 zdiagnozowano prawdopodobieństwa występowania ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska, określonych minimum jako umiarkowane w odniesieniu do oddziaływania na powierzchnię ziemi, na wody powierzchniowe i podziemne, powietrze, bioróżnorodność oraz w przypadku hałasu. Oddziaływania te związane są z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycji wielkopowierzchniowych, wymagających użycia ciężkich maszyn i sprzętu, np. w przypadku inwestycji drogowych, terenów inwestycyjnych. Prace takie stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia ludzi, w szczególności biorąc pod uwagę kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy. Inwestycje wymagają użycia ciężkiego sprzętu, które generuje hałas, emitują spaliny i pyły. Prace budowlane wywierają szczególnie negatywny wpływ na środowisko glebowe, docelowo także środowisko wodne.

5.8.4. Ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać oraz ocena dot. znaczącego oddziaływania na środowisko

Aby dokonać ostatecznej odpowiedzi na pytanie: „czy projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko?”, dokonano analizy zapisów zadań, w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

W Strategii rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 zdiagnozowano działania, które można w pewnych okolicznościach zakwalifikować do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Te okoliczności to przede wszystkim skala inwestycji. Dotyczy to następujących działań:

- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, budowa oczyszczalni,
- budowa, rozbudowa, modernizacja dróg, chodników i ścieżek rowerowych,
- budowa obiektów użyteczności publicznej i komunalnych zasobów mieszkaniowych,
- budowa infrastruktury i obiektów rekreacyjno-turystycznych,
- infrastruktura doraźnego schronienia,

Analizując ww. działania w odniesieniu do skali i lokalizacji należy zwrócić uwagę, że nie będą one realizowane na obszarach chronionych.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż projekt Strategii rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 wyznacza ramy dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Nie przewiduje się przy tym negatywnego oddziaływania na obszary chronione,

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Ze względu na bardzo ogólny opis i brak wskazanej lokalizacji projektów ujętych w Strategii rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 trudno wskazać jakie będzie ich ostatecznie oddziaływanie na środowisko. Część z przedstawionych działań i ujętych w ich ramach inwestycji może wymagać osobnej ekspertyzy oddziaływania na środowisko, prowadzonej już w ramach procesu inwestycyjnego. Poszczególne zadania powinny uwzględniać aspekty środowiskowe, w szczególności zasady kompensacji przyrodniczej, czyli uwzględniać podjęcie działań prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej. Inwestycje powinny kierować się zasadami wyboru najlepszych dostępnych technik, czyli wyboru najbardziej efektywnych i zaawansowanych poziomów rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności. Aspekt środowiskowy poszczególnych działań powinien uwzględniać zasady ochrony środowiska polegające na racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Mając na uwadze to, że wpływ na środowisko wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury lub modernizacją istniejącej, jak również późniejsze funkcjonowanie tej infrastruktury, wśród rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wymieniń następujące:

- Właściwa lokalizacja działań np. na obszarach pozbawionych szczególnych walorów przyrodniczych, unikanie lokalizacji wymagających znacznych zmian ukształtowania terenu oraz wywołujących konflikty przestrzenne, w tym degradację krajobrazu lub utratę produktywności gleb wyższych klas bonitacyjnych, zachowanie śródpolnych ekosystemów jako lokalnych centrów różnorodności biologicznej.
- Właściwa lokalizacja i konstrukcja infrastruktury komunikacyjnej/dojazdowej (przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych).
- Stosowanie innych metod ograniczania negatywnych wpływów powstałej infrastruktury na różnorodność biologiczną (tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych, ogrodzenia ochronne, nasadzenia zieleni, ograniczenia prędkości, odstraszenie zwierząt).
- W przypadku prac modernizacyjnych i remontowych przeprowadzenie inwentaryzacji pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów.
- Dostosowanie terminów prowadzenia prac budowlanych do terminów migracji, rozrodu i wychowu młodych poszczególnych grup zwierząt.
- Stosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych.
- Odpowiednia organizacja zaplecza budowy na etapie realizacji inwestycji, w celu zapobiegania przedostawaniu się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.
- Rozpoznanie archeologiczne obszaru inwestycji.
- Dostosowanie intensywności i sposobów wykorzystania obiektów do charakteru obiektu i jego przepustowości.
- W przypadku lokalizacji inwestycji w sąsiedztwie korytarzy ekologicznych, należy zwrócić uwagę czy inwestycja nie wpłynie na przerwanie tego korytarza, zastosować rozwiązania minimalizujące oddziaływania poprzez: budowę ekoduktów i przejść podziemnych, szczególnie w miejscach przecinania korytarzy przez drogi, lokalizację inwestycji poza kluczowymi obszarami korytarzy, odtwarzanie siedlisk w celu zrównoważenia strat przyrodniczych.

7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030 jest dokumentem, który wskazuje optymalną ścieżkę działań mającą na uwadze aktualny stan wiedzy. Trudno rozpatrywać alternatywny sposób rozwój gminy, mając na względzie misję samorządu gminnego, diagnozę aktualnych uwarunkowań rozwoju oraz potrzeby i problemy rozwojowe. Strategia rozwoju co do zasady jest dokumentem o dużym stopniu ogólności, tj. wyznacza cele i kierunki rozwoju. Nie wskazuje szczegółowych rozwiązań, np. odnoszących się do ostatecznej lokalizacji inwestycji, infrastruktury, dlatego też nie jest możliwe wskazanie rozwiązań alternatywnych.

Podsumowując, należy stwierdzić, że propozycje działań ujęte w dokumencie wydają się być optymalnymi rozwiązaniami. Rozwiązania alternatywne można rozważyć w przypadku uszczegóławiania realizacji poszczególnych zadań, np. co do sposobu prowadzenia prac budowlanych, lokalizacji zadania, wyboru technologii.

8. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Strategia to plan rozwoju gminy na najbliższe lata. Określa ona priorytety i kierunki działań, które mają poprawiać jakość życia mieszkańców i wzmacniać lokalną gospodarkę, a jednocześnie uwzględnić ochronę środowiska oraz dostosowanie do zmian klimatu.

W Strategii przyjęto sześć głównych obszarów działań:

- rozwój lokalnego rynku pracy, gospodarki i przedsiębiorczości (m.in. tereny inwestycyjne, planowanie przestrzenne, OZE),
- zwiększenie atrakcyjności funkcji mieszkaniowej oraz usługowej (m.in. budownictwo mieszkaniowe, przestrzenie publiczne, drogi, usługi),
- integracja społeczna z uwzględnieniem potrzeb starzejącego się społeczeństwa (m.in. usługi społeczne, wsparcie seniorów),
- aktywizacja społeczna i budowanie więzi lokalnych (m.in. inicjatywy oddolne, działania edukacyjne i ekologiczne),
- adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska (m.in. retencja, woda i ścieki, czyste powietrze, ochrona przyrody),
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego (m.in. zarządzanie kryzysowe, infrastruktura krytyczna, OSP).

Gmina Gorzów Śląski jest gminą miejsko-wiejską w północno-wschodniej części województwa opolskiego. Ma powierzchnię około 154 km² i liczy niespełna 7 tysięcy mieszkańców. Krajobraz gminy jest w dużej mierze rolniczy, z udziałem terenów leśnych.

Najważniejszą rzeką jest Proсна. Oprócz niej występują mniejsze ciek i fragmenty starorzeczy w dolinie Proсны. W prognozie podkreślono, że stan wód powierzchniowych w rejonie gminy jest na ogół zły, a rzeki są narażone m.in. na dopływ niedostatecznie oczyszczonych ścieków oraz spływy z pól (nawożenie i środki ochrony roślin).

Jednocześnie wody podziemne (czyli te, które pobiera się ze studni głębinowych) oceniono jako dobre. To ważne, bo gmina korzysta z ujęć wód podziemnych i stacji uzdatniania wody.

W prognozie zwrócono też uwagę na rosnące znaczenie suszy. Gmina jest określona jako obszar bardzo mocno zagrożony suszą atmosferyczną, a w niektórych rejonach również suszą rolniczą. W praktyce oznacza to częstsze deficyty wody dla rolnictwa i większą potrzebę działań retencyjnych (zatrzymywania wody w krajobrazie).

Jeśli chodzi o powodzie, ryzyko dotyczy głównie doliny Proсны (szczególnie w rejonie miasta), ale oceniono je jako niewielkie i odnoszące się przede wszystkim do terenów łąkowych.

Ważnym tłem dla planów inwestycyjnych jest fakt, że sieć kanalizacyjna nie obejmuje całej gminy. Z kanalizacji korzysta mniej więcej połowa mieszkańców, a część ścieków trafia do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni. To jeden z powodów, dla których Strategia kładzie nacisk na rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Prognoza wskazuje, że kluczowym problemem środowiskowym (szczególnie zimą) jest jakość powietrza. Głównym źródłem zanieczyszczeń są domowe piece i kotły na paliwa stałe (tzw. niska emisja) oraz transport samochodowy. W danych przywoływanych w dokumencie wyróżnia się szczególnie benzo(a)piren – zanieczyszczenie, które często rośnie w sezonie grzewczym.

Strategia przewiduje działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji, m.in. wspieranie wymiany źródeł ciepła, termomodernizację budynków oraz rozwój odnawialnych źródeł energii.

Największym źródłem hałasu w gminie jest ruch drogowy, zwłaszcza na drogach krajowych i wojewódzkich. Na hałas wpływa natężenie ruchu, stan techniczny dróg i pojazdów oraz prędkość. Z tego powodu modernizacja dróg może przynieść zarówno chwilowe uciążliwości w czasie robót, jak i poprawę po ich zakończeniu (lepsza nawierzchnia, bezpieczniejszy i płynniejszy ruch).

Na terenie gminy znajdują się cenne przyrodniczo obszary, w tym rezerwat przyrody Kozłowieckie Grądy, użytek ekologiczny Starorzecze Proсны I oraz pomniki przyrody. Przez gminę przebiega także ważny korytarz ekologiczny (trasa migracji i przemieszczania się zwierząt), a w sąsiedztwie znajdują się obszary chronionego krajobrazu.

W gospodarce odpadami gmina prowadzi selektywną zbiórkę podstawowych frakcji (m.in. papier, szkło, metale i tworzywa, bioodpady) oraz posiada Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Gorzowie Śląskim. Strategia zakłada dalsze działania w tym obszarze, w tym możliwość rozbudowy PSZOK oraz edukację ekologiczną.

Największy wpływ na środowisko zwykle mają działania inwestycyjne, czyli takie, które wymagają budowy lub przebudowy infrastruktury. Prognoza wskazuje, że skala oddziaływania zależy przede wszystkim od wielkości inwestycji oraz jej lokalizacji (czyli tego, gdzie dokładnie będą prowadzone prace).

Do działań o potencjalnie istotnym wpływie na środowisko należą szczególnie:

- rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz ewentualna budowa oczyszczalni ścieków,
- modernizacja i rozbudowa dróg, chodników i ścieżek rowerowych,
- przygotowanie terenów pod inwestycje gospodarcze oraz rozwój nowych funkcji (np. usługowych, produkcyjnych),
- realizacja obiektów użyteczności publicznej oraz inwestycji mieszkaniowych,
- rozwój odnawialnych źródeł energii i termomodernizacja budynków,
- działania retencyjne i rozwój tzw. niebiesko-zielonej infrastruktury (np. zbiorniki, tereny zielone zatrzymujące wodę).

Działania społeczne, edukacyjne i organizacyjne (np. kampanie informacyjne, wsparcie organizacji pozarządowych, rozwój usług opiekuńczych) mają na ogół znikomy bezpośredni wpływ na środowisko, a często mogą przynosić korzyści pośrednie (np. większą świadomość ekologiczną mieszkańców).

Realizacja Strategii z dużym lub umiarkowanym prawdopodobieństwem będzie wiązała się z oddziaływaniami na środowisko (zarówno pozytywnymi, jak i negatywnymi), ale bilans jest korzystny – przewidywane korzyści przeważają nad ryzykiem.

Negatywne oddziaływania najbardziej prawdopodobne są w czasie realizacji robót budowlanych, kiedy pojawia się hałas, pylenie, emisje spalin z maszyn, czasowe utrudnienia w ruchu oraz ingerencja w grunt (wykopy, transport materiałów). Najczęściej są to oddziaływania krótkotrwałe i ustępują po zakończeniu prac. W przypadku trwałej zmiany sposobu użytkowania terenu (np. zabudowy) mogą pojawić się zmiany trudniejsze do odwrócenia, zwłaszcza gdy inwestycja zajmuje nowe powierzchnie ziemi.

Najważniejsze przewidywane korzyści środowiskowe wiążą się z działaniami na rzecz czystego powietrza, rozwoju OZE i termomodernizacji, a także z poprawą gospodarki wodno-ściekowej (co może ograniczać zanieczyszczenie wód). Dodatkowo pozytywne efekty mogą przynieść działania związane z retencją i zielenią, które pomagają radzić sobie z suszą i upałami oraz poprawiają komfort życia.

W prognozie zaznaczono również, że nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na obszary chronione, ponieważ Strategia nie wskazuje realizacji inwestycji na tych obszarach. Ostateczna ocena dla konkretnych przedsięwzięć będzie jednak zależeć od ich lokalizacji i szczegółowego projektu.

Ryzyko tzw. oddziaływań skumulowanych (czyli sumowania się uciążliwości) może wystąpić wtedy, gdy w tym samym czasie lub w jednym miejscu prowadzi się kilka dużych inwestycji. Może to czasowo pogorszyć warunki życia mieszkańców lub zwiększyć presję na środowisko. Z tego powodu ważne jest dobre planowanie kolejności i harmonogramu robót.

Ponieważ Strategia ma charakter ogólny, prognoza nie narzuca szczegółowych rozwiązań technicznych. Wskazuje jednak zestaw zasad, które warto stosować przy przygotowywaniu inwestycji i prowadzeniu robót budowlanych.

Najważniejsze zalecenia można streścić w kilku punktach:

- Dobierać lokalizacje inwestycji tak, aby unikać terenów o szczególnych walorach przyrodniczych, obszarów podmokłych, korytarzy migracyjnych zwierząt oraz gleb o wysokiej wartości rolniczej.
- Projektować i prowadzić inwestycje drogowe oraz komunalne z uwzględnieniem ochrony przyrody (np. przejścia dla zwierząt, nasadzenia zieleni, ograniczenia prędkości w newralgicznych miejscach).
- Przed remontami i termomodernizacją wykonywać sprawdzenia, czy w budynkach nie występują chronione gatunki (np. ptaki, nietoperze), a prace prowadzić w odpowiednich terminach.
- Dobrze zorganizować plac budowy: zabezpieczać grunt i wody przed wyciekami, ograniczać pylenie, kontrolować stan techniczny maszyn, właściwie magazynować materiały oraz odpady.
- Uwzględniać ochronę dziedzictwa kulturowego, w tym rozpoznanie archeologiczne, jeżeli lokalizacja inwestycji tego wymaga.
- Stosować zasady bezpieczeństwa pracy (BHP) oraz rozwiązania ograniczające hałas i uciążliwości dla okolicznych mieszkańców.

Strategia przewiduje system monitorowania postępów (m.in. przez wskaźniki) oraz okresowe oceny. Monitoring ma być prowadzony co dwa lata. Dodatkowo skutki dla środowiska można śledzić na podstawie wyników pomiarów w ramach państwowego monitoringu środowiska takich jak jakość powietrza, stan i jakość wód, klimat akustyczny czy pole elektromagnetyczne.

Jeżeli konkretne inwestycje będą wymagały decyzji środowiskowej, monitoring może być także realizowany w ramach warunków nałożonych w takich decyzjach (np. obowiązek pomiarów, obserwacji czy działań naprawczych).

W prognozie podkreślono, że Strategia jest dokumentem ogólnym: wskazuje cele i kierunki, ale nie rozstrzyga o szczegółach (np. dokładnej lokalizacji inwestycji czy wyborze technologii). Dlatego na tym etapie trudno zaproponować gotowe warianty alternatywne. Realne alternatywy pojawiają się dopiero przy konkretnych projektach – wtedy można porównywać różne lokalizacje, rozwiązania techniczne lub sposoby prowadzenia robót.

Przyjęcie Strategii może stanowić jeden z ważnych kroków w kierunku wdrażania regionalnej i krajowej polityki ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. Odstąpienie od przyjęcia Strategii byłoby zatem utratą szansy na opracowanie narzędzia sprzyjającego wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Realizacja strategii rozwoju gminy stanowi zatem istotny wkład we wdrażanie zadań ochrony środowiska i ochrony przyrody w ujęciu wykraczającym poza obszar gminy. Dotyczy to w szczególności takich zagadnień jak adaptacja do zmian klimatu, ochrona powietrza, ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, zachowanie bioróżnorodności. W ujęciu lokalnym brak realizacji założeń Strategii w odniesieniu do stanu środowiska będzie szczególnie widoczny w przypadku stanu powietrza.

9. Literatura i materiały źródłowe

Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek

Centralny rejestr form ochrony przyrody

Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98)

GIOŚ, ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021, 2021-2024 na podstawie monitoringu – tabela oraz na podstawie klasyfikacji wskaźników i grup wskaźników w jcwp rzek i zbiorników zaporowych za lata 2022, 2023, 2024

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017 Rok

<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

<https://www.gov.pl/>

<http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

<https://mapy.geoportal.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>

<https://isap.sejm.gov.pl/>

<https://wody.isok.gov.pl/>

<https://mapa.korytarze.pl/>

https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb

<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp>

GUS

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

II Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335).

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2023–2028 z uwzględnieniem lat 2029–2034 PSEW (2008).

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Warszawa, 2019 rok

Poradnik ochrony płazów. Ochrona dziko żyjących zwierząt w projektowaniu inwestycji drogowych. Problemy i dobre praktyki” Rafał T. Kurek, Mariusz Rybacki, Marek Sołtysiak, Bystra 2011)

Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. pod nazwą „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2024

Strategia rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski. Aktualizacja 2021r.

Gorzów Śląski oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Program ochrony środowiska dla gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025, z uwzględnieniem lat 2026-2029

Raport o stanie gminy Gorzów Śląski za rok 2024.

Audyt krajobrazowy dla województwa opolskiego.

Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030

Prognoza oddziaływania na środowisko POŚ dla gminy Gorzów Śląski 2022r.

Analiza gospodarki odpadami gminy Gorzów Śląski za rok 2024

Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112)

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (Dz.U. 2017 poz. 1566 z późniejszymi zmianami)

Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce (2017r.)

10. Spis map i tabel

Mapa nr 1 Gmina Gorzów Śląski układ osadniczy	14
Mapa nr 2 Położenie gminy na tle powiatu oleskiego	15
Mapa nr 3 Jednolite części wód powierzchniowych – rzecznych na obszarze gminy Gorzów Śląski	19
Mapa nr 4 Obszary chronione na terenie gminy Gorzów Śląski	36
Tabela nr 1 Ocena stanu wód powierzchniowych na terenie gminy Gorzów Śląski	20
Tabela nr 2 Jednolite części wód podziemnych na terenie gminy Gorzów Śląski	21
Tabela nr 3 Wyniki jakości powietrza dla strefy opolskiej	25
Tabela nr 4 Ocena wpływu na środowisko działań Strategii rozwoju gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030	45
Tabela nr 5 Analiza zadań mogących oddziaływać na środowisko w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali	52
Tabela nr 6 Cele PEP 2030	62
Wykres 1 Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy Gorzów Śląski	16

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST.2 USTAWY OOS

Oświadczam, iż jako Kierownik zespołu projektowego opracowującego Prognozę oddziaływania na środowisko dokumentu pod nazwą „Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2025-2030”, spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112), tj. posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym jednolite studia magisterskie o kierunku ochrony środowiska. Ponadto jestem autorem minimum 5 prognoz oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

podpis Autora prognozy

Marek Karłowski

Handwritten signature of Marek Karłowski in black ink, written in a cursive style.